

Mengšan

Glasilo Občine Mengeš, februar 2021, letnik XXVIII, številka 2

"Vedno sem razmišljala, da je treba ob ustvarjanju kulture v delovanje uvajati mlade in danes sem ponosna na mlajšo generacijo, ki lahko nadaljuje in nadgradi moje delo."

Nataša Vrhovnik Jerič

več na str. 8

Na Osnovni šoli Mengeš pripravljene na vstop otrok v šolo

Zemljevid s pohodnimi potmi v občini Mengeš

V Register nesovne kulturne dediščine vpisana tudi raba hišnih imen v občini Mengeš

Prešernov dan na Dobenu, letos drugače

Epilepsija, moja neprijazna, a zvesta življenjska sopotnica

7

12

24

26

27

NAPOVEDNIK AIA - Mladinski center Mengeš: od FEBRUARJA 2021 →

MLADINC v času Vladnih ukrepov, zaradi pandemije COVID-19, program
izvaja virtualno

Prijave na dogodke in dejavnosti ter več info na: fb drustvo aia, drustvo.aia@
gmail.com, T:070-732-070

KAJ SE DOGAJA

VIRTUALNA PREDAVANJA in DELAVNICE preko aplikacije
ZOOM. O dogodkih vas bomo obveščali preko naše fb in spletne
strani in portala Moja občina:

*virtualno predavanje **HORMONSKI SISTEM PO DOMAČE**, če
ga razumem, bolje razumem sebe, v sredo, 3. 2., ob 18:00
Mateja Kržin.

*virtualna predstavitev **ZAPOSILITEV POLICISTA**, kako in
zakaj postati policist, policistka, v sredo, 10. 2., ob 18:00,
Agata Jevnikar.

*virtualno predavanje **Z VLAKOM PO JAPONSKI**, v petek, 12.
2., ob 18:00, Zoran Furman.

*virtualno predavanja **SVET PODJETNIŠTVA**, od ideje do
realizacije, v sredo, 17. 2., ob 18:00, Urša Zorž (Cene
Štupar).

*virtualna delavnica **MAGIČNA JOGA in NJENE TEHNIKE**, v
sredo, 24. 2., ob 18:00, Maja Maselj.

*virtualno predavanje **KAKO POSLUŠATI IN SLIŠATI
DRUGEGA** s pomočjo tehnik čuječnosti, v sredo, 3. 3., ob
18:00, Lucija Skok.

*virtualno predavanje **LEPA KOŽA JE PREDVSEM ZDRAVA
KOŽA**, v sredo, 10. 3., ob 18:00, Mateja Kržin.

*virtualno predavanje **POSTANI MAGNET ZA ZAPOSLOVALCE**,
v sredo, 17. 3., ob 18:00, Andrej Pešec.

PLES in VADBA

POTEKA VIRTUALNO preko aplikacije ZOOM, v živo iz plesne
dvoranice AIA:

* **HIP HOP**: malčki ob sredah, od 17:00 do 18:00; mlajši
pionirji v torek, od 17:00 do 18:00, v sredo, od 18:00 do
19:00; starejši pionirji v torek in četrtek, od 18:00 do 19:00;
mladinci v torek in četrtek, od 19:00 do 20:00; članska
skupina četrtek, od 20:00 do 21:00 (Sanja Tomšič)

***NIRVANA**: vsak ponedeljek in sredo ob 20:00 v živo preko
aplikacije youtube (Maja Sršen)

***PILATES**: ob sredah, od 19:00 do 20:00, v živo preko
ZOOM-a iz plesne dvoranice AIA (Sanja Tomšič)

UČENJE IN SVETOVANJE

***BREZPLAČNA UČNA POMOČ** na daljavo (zoom, skype,...):
termin po dogovoru, od 10. leta dalje, za dijake in študente (Maša
Povše idr.)

WWW.SPEAKUP.SI 041 986 501

INFO@SPEAKUP.SI

SPEAK UP[€]

Vašemu otroku pomagamo do
uspeha!

SKUPINSKE INŠTRUKCIJE IN KONVERZACIJA ZA
OSNOVNOŠOLCE

ANGLEŠČINA TERMINI:

- 1. in 2. razred: ponedeljek, 13.45 -15.15
- 3. in 4. razred: ponedeljek, 15.20-16.50
- 5. in 6. razred: petek, 13.45-15.15
- 7. in 8. razred: sredo, 15.45-17.15
- 9. razred: sredo: 14.00. -15.30

NEMŠČINA: četrtek 15.00 - 16.30

www.speakup.si 041 986 501

Vpisi skozi celo
šolsko leto!
MATURITETNI
TEČAJI -
začnemo
februarja
TEČAJI ZA
ODRASLE

OBČINA MENGEŠ

URADNE URE:

ponedeljek: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 15.00

sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

petek: 8.00 - 13.00

UČNA POMOČ

V času epidemije COVID-19

AIA - Mladinski center Mengeš nudi
BREZPLAČNO UČNO POMOČ
za mlade na daljavo

MP
montažeposavec12LET

Rok Posavec s. p.
GSM: 031 470 724
montazaposavec@gmail.com

**MONTAŽA NOTRANJNH
VRAT IN PODBOJEV**

• svetovanje, izmera in
montaža notranjih vrat

• prodaja in montaža
vseh vrst kljuk za
vrata (enodelnih,
deljenih,
varnostnih)

**DODATEN 10 %
POPUST VELJA NA
STORITEV IN NE VELJA NA
AKCIJSKE CENE VRAT.**

lipbled
Pesem gozda v vašem domu!

Kazalo

4	Občina
8	Intervju: Nataša vrhovnik Jerič
12	Reportaža: Planinska karta
14	Mengeški utrip
20	Zanimivo
24	Šport
25	Kultura
27	Zgodbe: Anže Goli
32	Pisma bralcev
35	Zahvale in oglasi

SODELUJTE V MENGŠANU

Priporočila za nenaročene prispevke o dogajanju v občini Mengeš: članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom, naslovom avtorja in dopisano telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost. Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi zmožnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, spreminjanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročanih prispevkov. Nenaročeni prispevki se ne honorirajo. Potrebno jih je oddati v formatih .doc, brez oblikovanja, vnesenih fotografij in grafik. Digitalne fotografije (vsaj ena je obvezna k vsakemu članku) pošiljajte kot samostojne datoteke v .jpg formatu ter velikosti vsaj 1 Mb. V besedilu dopišite stavek o vsebini fotografije in navedite avtorja. Dolžina prispevkov je lahko največ 1.500 znakov s presledki, v vsakem primeru pa je priporočljiv dogovor z urednikom. Zadnji rok oddaje za naslednjo številko je zadnji dan v mesecu. Prispevki oddani po tem roku ne bodo objavljeni v tekoči številki. Hvala za vaš trud!

Prispevke in oglase oddajte najkasneje do 28. februarja 2021

MENGŠAN - JAVNO GLASILO OBČINE MENGŠ

Izdajatelj: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, www.menges.si;
Odgovorni urednik: Edvard Vrtačnik, 041 490 844, e-pošta: mengsan@menges.si;
Pomočnica odgovornega urednika: Blanka Tomšič; Uredniški svet: Rok Burja, Peter Gubanc, Franc Hribar, Bogo Ropotar, Matic Slokan, Tomaž Štebe; Lektoriranje: Grega Rihtar s.p. (za Artline d.o.o.); Oblikovanje in prelom: Artline d. o. o., tel.: 01 7291190, artline.design@siol.net, www.artline.si; Tisk: Schwarz, d.o.o.; Distribucija: Pošta Slovenije d.o.o.; Oglasi in zahvale: Občina Mengeš, tel.: 01 7247106, e-pošta irena.kosec@menges.si; Naklada: 3.200 izvodov; Revija: izide enajstkrat na leto, je brezplačna in jo dobijo praviloma vsak drugi petek v mesecu vsa gospodinjstva v občini Mengeš; vpisana je v razvid medijev MK pod zaporedno številko 357.

Spletna izdaja: Mengšana ISSN 2536-3999

Zgodba z naslovnice: Nataša Vrhovnik Jerič

Foto: Edvard Vrtačnik

Naslednja številka Mengšana izide v petek, 12. marca 2021

Kultura se začne v nas samih

Osmi februar je bil v dramatičnih časih pred tri četrt stoletja razglašen za državni praznik v spomin na veličino avtorja, ki je umetniško ustvarjanje v slovenskem jeziku povzdignil na evropski in svetovni pesniški parnas, Franceta Prešerna.

Če bi pesnik živel danes, bi najbrž napisal: »ki hrepene dočakat' dan, ko Covid iz sveta bo pregnan«. Vsi potrpežljivo čakamo, da se to uresniči. V svojih »mehurčkih«, omejeni na določeno kvadrato, občino in regijo čakamo in čakamo, omejitve pa nas iz dneva v dan bolj dušijo. Nazaj si želimo normalnega življenja. Vedno bolj pa v nas narašča tudi lakota po duhovni in kulturni hrani.

Vsi kulturni delavci se po svojih najboljših močeh (kljub vsem omejitvam) trudimo, da vam jo zagotovimo. Ne sedimo križem rok – novi časi, nove tehnologije, nove ideje, ... neutrudno iščemo poti do vas.

Vendar pa se mi še bolj pomembno zdi, da se zavedamo, da se kultura ne začne v knjižnici, muzeju ali gledališču. Kultura se začne v nas samih v našem najglobljem bitu – biti človek, kar je največja vrlina, ki jo lahko premoremo v teh čudnih časih in nam je nihče ne more odvzeti ali prepovedati.

Berta Golob je v knjigi Besede srca zapisala: »Pravi balzam so ljudje preproste vedrine, ki nikogar ne podcenjujejo. Zaradi njih je svet boljši in lepši. To kar nam leti iz ust, je naša osebna izkaznica kulture. Kultura ni namreč zgolj poznavanje visoke umetnosti, ampak je najprej naš vsakdanjik in obnašanje v njem.«

Barbara Ahačič Osterman, vodja Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš

Cenimo pridobljeno

Pogosto se nam zgodi, da se šole ob izgubi nečesa dragocega in nam ljubega zavemo, kaj smo imeli. Življenje je žal vse prevečkrat »rutina«, vse pridobljeno pa samoumevno. Pa vendar ob dogodkih zadnjega leta spoznavamo, da ni tako preprosto. Ob vseh prepovedih in omejitvah smo se počasi začeli zavedati, kaj pomeni svoboda. Svoboda, ki nam je v preteklosti omogočala zadovoljevanje večine naših potreb. Menim, da so za le-te najbolj prikrajšani najstarejša generacija prebivalcev in najmlajši otroci, ki nujno potrebujejo tudi socialni stik za svoj osebnostni razvoj.

V teh časih se tudi meni vrne spomin v moja šolska leta. Spominjam se, kako zelo smo bili veseli, kadar nam je odpadel pouk (kar pa ni bilo pogosto), in nam ni bilo treba iti v šolo. Zaradi virusa pa se je zgodil takšen preobrat, da starši, učitelji, predvsem pa otroci celo prosijo za vrnitev v šolske klopi. Da se bo to kdaj zgodilo, si ni predstavljal nihče. Otroci pristajajo na vse pogoje, pa čeprav se ne smejo družiti med sabo, da se le vidijo in so v bližini drug drugega. To nam kaže, kakšno moč in pomen ima druženje za človeka. Upam in želim si, da bo te »more« kmalu konec. Da bodo lahko spet vsi učenci hodili v šolo in čim bolj izkoristili novo športno dvorano ter uživali v skupnih športnih radostih.

Mengeška šola ima izjemno lepo lokacijo, ki ji jo zavida marsikatera mestna osnovna šola. Žal pa se je od začetne izbire lokacije šole promet z avtomobili močno povečal in zaradi te nove realnosti je Občina v sodelovanju s stroko temu problemu posvetila še posebno pozornost. V ta namen je bila narejena tudi brv ob kamnitem mostu. Za razbremenitev Šolske ulice pripomore tudi parkirišče pred kulturnim domom. Žal pa se s temi rešitvami nekateri ne strinjajo. Svojega otroka želijo pripeljati prav pred vhodna vrata šole. Nevarnosti, ki jih prinaša gost promet na Šolski ulici, pa pospremi s stavkom: »Saj se še nikomur od otrok v vseh teh letih ni nič zgodilo.« »Ali bi se moralo?« vas vprašam. Ne razumem, da lahko nekdo tako razmišlja. Ali bi morali res nekaj izgubiti, da bi se zavedali, da hoja med množico avtomobilov ni varna!!!

Zato apeliram na vse starše, da čim bolj koristite parkirni prostor pred kulturnim domom. Dolžnost vseh nas, ki smo kakorkoli udeleženi v prometu okoli šole, je, da s svojim obnašanjem in potrpežljivostjo poskrbimo za največjo možno varnost naših otrok in drugih udeležencev.

Za spremembe v življenju ni potrebno, da nekaj izgubimo. Naj bo tokrat v ospredju varnost naših otrok naša skupna skrb, saj bodo le tako lahko brezskrbno našli svojo pot do cilja in uspeha..

Bogo Ropotar, podžupan Občine Mengeš

Na območju stare telovadnice Osnovne šole Mengeš so se začele predhodne arheološke raziskave s sondiranjem

Osnovna šola Mengeš se srečuje s prostorsko stisko, predvsem premajhno kuhinjo in jedilnico ter drugimi prostori, ki so potrebni tako za izvajanje pedagoških procesov kot za vzdrževanje šole. V začetku oktobra je bil članom Sveta šole in Sveta staršev Osnovne šole Mengeš predstavljen idejni program za preureditev stare telovadnice šole ter ureditev prostorov v šole kot celoto, z novim, markantnim glavnim vhodom in odprto, dvonadstropno knjižnico, ki bi povezala prizidke v enotno stavbo. V skladu s pridobljenimi kulturno-varstvenimi pogoji s strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj, so se v mesecu februarju začele izvajati predhodne arheološke raziskave s sondiranjem z geološkimi vrtninami, ki bodo osnova za usmeritve ZVKDS pri pripravi projektne dokumentacije preureditve stare telovadnice Osnovne šole Mengeš.

Osnovna šola Mengeš se s prostorsko problematiko sooča že nekaj časa. V zadnjem desetletju se je število šoloobveznih otrok na območju občine bistveno povečalo. Pričakuje se, da se bo trend, glede na podatke o demografskih gibanjih v občini Mengeš, nadaljeval, zato je treba v šoli urediti prostore, ki še niso prilagojeni sedanjemu in pričakovanemu številu učencev. Demografski kazalniki napovedujejo, da se bo število šoloobveznih otrok povečalo s sedanjih 837 na 1.000 otrok.

Obstoječa prostorska stiska se bo reševala z rekonstrukcijo stare telovadnice Osnovne šole Mengeš in veznega hodnika. Na podlagi potreb Osnovne šole Mengeš se predvideva dvoetažni objekt enakih tlorisnih gabaritov kot obstoječa telovadnica, v kateri se bodo uredili manjkajoči prostori, nujni za normalno delovanje šole. Z Občino Mengeš in Osnovno šolo Mengeš usklajeni idejni program pa prostore šole, ki so bili vrsto let dodani kot različni prizidki, ureja tudi v enovit objekt. Osrednji povezovalni prostor med tremi trakti šole, vzhodnim, zahodnim in severnim traktom, naj bi predstavljala dvonivojska, odprta knjižnica, ki bi bila na lokaciji današnje avle.

Pred pripravo projekta je treba na obstoječi lokaciji (ne glede na to, da na njej že stoji objekt) izvesti predhodne arheološke raziskave s sondiranjem z geološkimi vrtninami. Namen raziskav je ugotovitev arheoloških ostalin in pridobitev kulturno-varstvenega soglasja s strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije za izvedbo projekta. Na podlagi rezultatov raziskav bo odločeno, ali bo potrebna izvedba arheološkega izkopavanja ali pa bo treba med rekonstrukcijo prizidka zagotoviti zgolj arheološki nadzor oziroma arheološke raziskave ob gradnji.

Besedilo: Tina Drolc za Občinsko upravo

Prenova prostorov fizioterapije v Zdravstveni postaji Mengeš

Dolgoletna koncesionarka Mira Skitek je s svojim programom fizioterapije v ZP Mengeš prenehala z 31. decembrom 2020. Občina je v skladu z zakonom pozvala Zdravstveni dom Domžale, da prevzame omenjeni program, ki ga v času prenove prostorov (začasno), od januarja 2021, izvaja v prostorih Zdravstvenega doma Domžale. Prenova prostorov za fizioterapijo se bo v Zdravstveni postaji Mengeš zaključila v februarju, potrebna oprema za fizioterapijo in skladno pohištvo pa bosta vgrajena v prvi polovici meseca marca. Zdravstveni dom Domžale bo program fizioterapije v Zdravstveni postaji Mengeš začel izvajati takoj, ko bo to mogoče.

Prenova prostorov za fizioterapijo

Občina Mengeš je v Zdravstveni postaji Mengeš začela prenovo prostorov za fizioterapijo takoj po predaji omenjenih prostorov. Po uskladitvi projekta za prenovo prostorov z novim izvajalcem programa, Zdravstvenim domom Domžale, so se v mesecu januarju začela gradbeno-obrtniška dela. Delno bosta prenovljeni vodovodna in električna napeljava, vgrajena bodo nova tla in izvedena druga potrebna prenovitvena dela. Po zaključeni prenovi prostora, kar bo predvidoma konec meseca februarja, se bo v prostor namestila nova oprema za fizioterapijo in pohištvo. Po terminskem planu bo oprema s pohištvom vgrajena v prvi polovici marca, program fizioterapije pa se bo v Zdravstveni postaji Mengeš začel izvajati v drugi polovici marca oziroma v začetku meseca aprila.

Besedilo in foto: Tina Drolc za Občinsko upravo

Cepljenje proti virusu SARS-Cov-2 tudi v Zdravstvenem domu Domžale

V Zdravstvenem domu Domžale bodo v skladu z nacionalno strategijo cepljenja proti koronavirusu SARS-Cov-2 začeli cepiti osebe starejše od 80 let, nadaljevali s cepljenjem oseb starejših od 60 let. Na koncu bodo proti koronavirusu SARS-Cov-2 cepili še preostalo prebivalstvo.

Vse, ki se želite cepiti in se še niste prijavili pri svojem osebnem zdravniku, v Zdravstvenem domu Domžale naprošajo, da to storijo čim prej. Za naročanje je odprta tudi posebna telefonska številka 01/72 45 138, in sicer od ponedeljka do petka med 6.30 in 14.00 (v primeru, da se v tem času ne morejo oglasiti, po navodilu telefonskega odzivnika pritisnite številko 1 in poklicali vas bodo nazaj). Lahko se naročite tudi preko elektronske pošte cepljenje.covid@zd-domzale.si.

Naročanje za cepljenje proti koronavirusu SARS-Cov-2 v Zdravstvenem domu Domžale:

- pri osebnem zdravniku
- posebna številka: 01/72 45 138, od ponedeljka do petka med 6.30 in 14.00
- e-naslov: cepljenje.covid@zd-domzale.si

Ob naročilu na cepljenje vas bodo uvrstili v vrsto, o točnem terminu vas bodo obvestili naknadno glede na količino cepiva, ki ga bodo prejeli.

Besedilo in foto: T. D. za ZD Domžale
Foto vir: www.domzale.si

Cepljenje proti koronavirusu SARS-Cov-2 bo torej potekalo postopoma glede na starost in kronične bolezni, najprej osebe stare 80 let ali več, nato osebe stare 70 let ali več itd.

Delovanje Vrtca Mengeš od 26. oktobra 2020 do 31. januarja 2021

Dobrodošli v vrtcu

Vrtec Mengeš odprt tudi v času epidemije

Vrtec Mengeš je bil kljub epidemiji odprt za vse otroke, katerih starši so potrebovali nujno varstvo in vzgojo. Zaznati je bilo stisko staršev, predvsem ko so se začele odpirati druge dejavnosti. Starši so pripeljali otroke s potrdilom delodajalca, da je njihova prisotnost na delovnem mestu nujna.

V času nujnega varstva in vzgoje je bilo oblikovanje oddelkov drugačno. V igralnicah je bilo prisotnih po šest otrok, kasneje pa osem do deset otrok. Pri tem sta bila v igralnici prisotna dva strokovna delavca/delavki.

V prvem tednu zaprtosti, 26. 10. 2020 je bilo prisotnih 23 otrok, 31. 10. 2020 40 otrok, 30. 11. 2020 50–60 otrok, 4. 1. 2021 60 do 70 otrok, 11. 1. 2021 93 otrok, 16. 1. 2021 100 otrok, v ponedeljek, 1. 2. 2021, ko je vrtec odprt za vse otroke, pa 295 otrok.

Dobro sodelovanje vrtca in zaposlenih s starši

Vsak teden smo povpraševali starše o morebitni prisotnosti otrok, tako da smo sproti sestavljali oddelke in razporedili zaposlene. Pri tem moram pohvaliti predvsem starše, ki so nam pridno javljali in nas kontaktirali, če so potrebovali našo pomoč ali informacije.

Veliko delo so opravili tudi naši zaposleni, ki so bili v času zaprtja vrtca zelo aktivni. Seveda pa se želim zahvaliti tudi zaposlenim, ki so opravljali nujno varstvo in vzgojo in pri tem še vedno izvajali program v sklopu kurikula. Prav tako so v času zaprtja delovali uprava in kuhinja ter hišnik in perica po potrebi.

S starši smo sodelovali preko mailov, zooma, preko razglednic, voščilnic. Sproti smo objavljali obvestila na naši spletni strani in objavljali dejavnosti, bibarije in pesmice, da so starši lahko pridobili tudi kakšno idejo za delo z otroki v domačem okolju.

Strokovna pomoč

Pred odprtjem smo začeli tudi z aktivnim delovanjem dodatne strokovne pomoči. Starši so lahko otroke pripeljali na urice v vrtec. Izvedli smo tudi Šolo za starše z naslovom Kako se odzvati na otroke v stiski.

Prihod dobrega moža

V vrtcu smo po principu »pripelji-vzemi-odpelji« za vse otroke pripravili tudi prihod dobrega moža. Starši so bili naše akcije zelo veseli, še

bolj pa seveda otroci, saj je vsak otrok prejel darilo. Celotna organizacija je bila v sklopu vrtca, na kar smo zelo ponosni.

Vrtec Mengeš izvaja programe vzgoje in izobraževanja tudi po 1. februarju 2021

Trenutno imamo skupine več ali manj polno zasedene, okužb je za zdaj manj, v karanteni imamo eno skupino. Zaposleni so trenutno vsi negativni, vsi se testirajo (razen bolniških in porodniških odsotnosti). V našem vrtcu je prebolelo koronavirus že 20 odstotkov zaposlenih. V enoti Gobica se vsi otroci sprejemajo in oddajajo preko zunanjih atrijev, v enoti Sonček in Oblaček pa skozi notranjost, vendar z ustreznimi priporočili s strani NIJZ. Trenutno ohranjamo mehurčke v okviru skupin, vendar nas kljub temu skrbi, kako bo šlo to naprej, saj se pojavljajo tudi druge odsotnosti zaposlenih in problem karanten, ko nekateri otroci kljub temu lahko pridejo v vrtec, ker so v okviru treh mesecev preboleli koronavirus, drugi pa so vsi v karanteni, strokovni delavci pa so tudi v karanteni.

Pogled v prihodnost

V Vrtcu Mengeš še naprej dnevno rešujemo vse dileme in se zavedamo, da za dežjem posije sonce. Trudimo se ohranjati dobro voljo in nasmehe na obrazu. Smo pozitivni in s tem bodrimo tudi naše otroke. Prihaja veseli čas, pustovanje, ki ga bo vsaka skupina pripravila na svoj lasten norčavi veseli način. Ob tej priložnosti pa bi povabila vse starše k vpisu v naš vrtec za novo šolsko leto 2021, ki bo potekal do 31. marca 2021.

Besedilo: Mateja Hribar Sicherl, ravnateljica Vrtca Mengeš
Foto: Tina Drolc

Na Osnovni šoli Mengeš pripravljeni na vstop otrok v šolo, pripravljen tudi načrt za ponovno osvajanje šolskih pravil in učnega dela

Priprava na »prvi šolski dan« po oktobru 2020 so bile zahtevne, vendar zelo uspešne

Šola je bila za pouk učencev zaprta kar nekaj tednov in ker smo iz tedna v teden pričakovali, da se bo pouk v šoli začel vsaj za najmlajše učence, smo na šoli pripravljali razne scenarije. Spremljali smo navodila in priporočila, ki smo jih v tistem času dobivali s strani našega ministrstva, Zavoda za šolstvo in Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Ko so se na državni ravni odločili, da se pouk za učence prvega triletja od 26. 1. 2021 nadaljuje v šolskih prostorih, smo bili seveda pripravljeni.

Testiranje s HAG testi poteka

Učitelji in drugi zaposleni na Osnovni šoli Mengeš smo bili do in-

2.č pozdrav z OŠ Mengeš

tervjuja (op. 3. 2. 2021) dvakrat testirani s hitrimi testi. V obeh primerih so bili vsi zaposleni na testu negativni na virus SARS-CoV-2.

Učenci, učitelji in starši so se »prvega šolskega dne« po oktobru 2020 zelo razveselili

Odprtje šole za pouk najmlajši učencev je bilo pravo olajšanje za vse. Prvi dan je bil zelo podoben prvemu šolskemu dnevju v mesecu septembru, morda so se učenci, učitelji in starši ponovnega pouka v šolskih klopih celo še bolj razveselili. Otroci so prišli v šolo nasmejnani, razveselili so se učiteljic in sošolcev. Šola je bila polna pozitivnega vzdušja, ki še kar vztraja. Motivacija otrok za pouk v šoli je velika in resnih disciplinskih težav v tem času, v prvih dveh tednih, ni bilo. Na šoli smo naredili načrt, da otrokom omogočimo postopnost pri ponovnem osvajanju šolskih pravil in učnega dela. Res jih moramo pohvaliti.

Pohvaliti moram tudi starše naših učencev, najprej za izjemo vlogo, ki so jo opravili v času izobraževanja na daljavo (zavedamo se, da je bilo težko in naporno) in tudi zato, ker so otroke zelo dobro pripravili na vrnitev. Menim, da so starši veseli in hvaležni čisto za vsak dan, ko so učenci lahko v šoli.

Učitelji so komaj čakali na vrnitev učencev in »izklop« šolanja na daljavo. Zavedajo se namreč, kakšno pomembno vlogo igra šola v življenju otrok na številnih področjih (še zdaleč ne samo na učnem) in pred kako težkim izzivom so se znašle nekatere družine naših učencev. Delo učitelja je že v osnovi odgovorno in zahtevno, najbolje ga učitelji obvladajo v živi šolski situaciji. Poudariti želim, da je izobraževanje na daljavo velik in naporen izziv tudi za učitelje, zato je vrnitev v šole olajšanje tudi zanje.

V šoli nas je zelo skrbelo, kako bodo družine zmogle vse v zvezi s šolanjem na daljavo. Vesel sem, da so učitelji poročali, da je imela velika večina učencev vzorno narejene in urejene šolske stvari in so izrazili veliko pohvalo in zahvalo staršem za izjemno delo. Zavedamo se, da bo treba v prihodnjih tednih marsikaj nadoknaditi ter preveriti in utrditi znanje, a smo na to dobro pripravljene. Zavestno pa smo se lotili še enega pomembnega izziva, to je skrb za to, da učencem omogočimo čim več dejavnosti, ki spodbujajo gibanje in športne dejavnosti.

Največje težave imamo pri organizaciji in izvajanju podaljšanega bivanja in jutranjega

varstva, saj moramo zagotoviti, da učenci ves čas ostajajo v »mehurčku«

V skladu z navodili Zavoda za šolstvo in NIJZ izvajamo pouk v skupinah, ki se med seboj ne mešajo in to od zgodnjega jutranjega časa (jutranja varstva) do popoldneva (program podaljšanega bivanja). Delitev oddelkov v manjše skupine ni možna, ker kadrovskega tega ne zmoremo. S takšno organizacijo programa bi na šoli že zdaj lahko potekal pouk tudi za učence 4. in 5. razreda, vendar to v skladu z odlokom vlade ni dovoljeno.

Za izvedbo programov jutranjega varstva in podaljšanega bivanja potrebujemo večje število učiteljev, kot bi jih v običajnih razmerah, ker učencev različnih oddelkov ne smemo združevati.

Svojevrsten izziv je šolsko kosilo (prostorski pogoji). Trenutno zmoremo, ker lahko učenci zaužijejo kosilo v določenih učilnicah, ne vemo pa, kako bo, ko se vrnejo še drugi učenci in bomo morali še vedno zagotavljati trenutne ukrepe za preprečevanje okužbe. Že v običajnih razmerah nam zelo premajhna jedilnica predstavlja težave, zdaj so te težave še večje.

Apeliramo na zaposlene, učence in starše, da upoštevajo vse osnovne preventivne ukrepe

Ni vse odvisno od nas na šoli, a naredili bomo vse, kar je v naši moči, da bomo imeli v šolskih klopih čim več učencev čim dlje. Zavedam pa se, da bomo potrebovali tudi srečo, saj na marsikaj ne bomo mogli vplivati.

Na Osnovni šoli Mengeš ne govorimo o »izgubljeni generaciji«, ampak da so otroci naša prihodnost, za katero verjamejo, da bo svetla

Osebnostno me zelo žalosti in tudi jezi, da se uporablja ta termin. Naši otroci nikakor niso in ne bodo izgubljena generacija. Mi, odrasli, smo odgovorni, da se to ne bo zgodilo. Otroci so polni življenja, radovednosti, so iznajdljivi, veseli in optimizem vre iz njih. Spodbujamo jih na vseh pomembnih področjih. Nič manj niso sposobni kot prejšnje generacije. Če jim bomo omogočili občutek sprejetosti in varnosti ter jim bomo zaupali, da so sposobni opraviti stvari, ki jih zmorejo, bo to prav tako uspešna generacija, kot so bile že mnoge, ki so se soočile s težkimi (ali, žal, še težjimi) življenjskimi preizkušnjami.

Amaterska kultura je tradicija, v svetu redka kulturna dediščina, ki jo moramo v Sloveniji ohraniti, negovati in razvijati

Nataša Vrhovnik Jerič že dve desetletji pripravlja občinske proslave ob kulturnem prazniku, ki so ne samo poučne, ampak ponujajo dodatni razmislek o kulturi v Sloveniji in v občini Mengeš. Proslave ob kulturnem prazniku v letu 2021 zaradi epidemije ne bo, zato sem jo prosila za kratek pogovor. Dotaknili sva se njenega delovanja, vstopa v društveno življenje v občini, nastanek Kulturnega društva Antona Lobode in njenega vodenja Zveze kulturnih društev. Upam, da sva tako kot ob proslavi ponudili pogled na kulturo v občini ter dodaten razmislek o pomenu za družbo, posebej v času epidemije. Z Natašo se bova tikali, ker sva več let sodelovali pri nastajanju glasila Mengšan.

V društveno življenje si se vključila v Loki pri Mengšu, pravzaprav najprej v Prosto-voljno gasilsko društvo (PGD) Loka pri Mengšu.

Ja, in ravno vključenost v gasilsko društvo je bila osnova za kasnejše delovanje na področju kulture. V mojem otroštvu, ko še ni bilo interneta, je druženje otrok potekalo drugače. Posebej na vasi smo se otroci veliko igrali na prostem in se družili. Med igro je prišlo povabilo vrstnice, da se pridružim mladinski tekmovalni ekipi, v kateri smo dekleta preživela ogromno popoldnevov in koncev tedna, uspešno tekmovala in se leta 1993 tudi udeležila mednarodne gasilske olimpijade v Berlinu, kjer smo osvojile zlato priznanje.

Koliko časa si potem ostala gasilka?

Članica PGD Loka pri Mengšu sem še danes, pred nekaj leti sem prejela priznanje za 30-letno članstvo, a ne tekmujem več. Zdaj predvsem podpiram delo društva in sodelujem, kadar me pač potrebujejo: pomagam pri pripravi programa ob obletnicah in podobno. Ob 80-letnici PGD Loka pri Mengšu sva z Jožetom Brojanom pripravila monografijo Loka pri Mengšu v objemu časa, ki je sploh prvi knjižni pogled v razvoj vasi v preteklosti.

Če se vrneva nazaj, s puncami, takrat ste bile najstnice, ste se udeležile olimpijade v Berlinu. Kako se spominjaš tega dogodka?

S sotekmovalkami smo bile takrat med najboljšimi ekipami v Sloveniji, na državnem

Praznovanje 8. februarja smo razširili na praznovanje vse slovenske kulture

tekmovanju smo bile druge in tako izbrane za olimpijado v Berlinu. Največje presenečenje pa nas je čakalo, ko smo prišle domov. Takrat so bili drugačni časi, ni bilo sprejemov športnikov in starši otrok niso toliko spremljali in spodbujali k pristočnim dejavnostim kot danes. Ko smo se v nedeljo zjutraj po dolgi avtobusni vožnji vrnile iz Berlina, nas je sprejela gasilska sirena. Pripravili so nam gasilsko druženje, dobile smo zlate spominske obeske, vsaka od članic v ekipi je dobila šopek rož in bilo je tudi nekaj solz. Tako prisrčnega sprejema res nismo pričakovale. In ravno to je tisto, kar je za vaško okolje, kot je Loka, še danes značilno: ljudje v manjših naseljih se še znajo povezati in pripraviti ali pa le popestriti prireditve, kadar nas organizatorji povabijo k sodelovanju.

Ste vaščani v Loki pri Mengšu tako povezani še danes?

Vaščani ostajamo povezani tudi prek treh društev, PGD Loka pri Mengšu, Športnega društva Loka pri Mengšu in Kulturnega društva Antona Lobode. Večina nas je članov v vseh treh društvih, iz te povezanosti pa je prišla ideja za vaške igre, ki jih vsa tri društva pod okriljem športnega društva tradicionalno organiziramo v septembru.

Kako pa si kot članica PGD Loka pri Mengšu stopila v kulturo, na čelo zveze kulturnih društev?

Znova lahko rečem, splet okoliščin in vaško okolje. Med prvimi dejavnostmi, ki sem jih organizirala še pod okriljem PGD Loka pri Mengšu, je bila organizacija sprejema dedka Mraza. Sprejem z igrico smo pripravili še v starem gasilskem domu v Loki pri Mengšu. Takrat so bile razmere povsem drugačne, kot so danes, ko imamo v Loki nov, sodoben gasilski dom.

V začetku devetdesetih smo ustanovili kulturno društvo, ki smo ga poimenovali po Antonu Lobodi, nekdanjem amaterskem igralcu iz Loke. Sodelovala sem v pripravljenem odboru. V tistem času je bil zelo pomembna gonilna sila Jože Brojan, ki nas je vedno podpiral in spodbujal pri našem delu.

Ko je bilo društvo ustanovljeno, sem prevzela organizacijo dogodkov, kot so materinski dan, sprejem Miklavža in dedka Mraza, vodenje prireditev itd. Bila sem režiserka več gledaliških predstav, ki smo jih takrat igrali celo pred polno dvorano Kulturnega doma Mengeš. Naša mladinska gledališka skupina je bila poleg obeh odraslih skupin, KD Svoboda in KD Franca Jelovška, del amaterskega gledališča, ki ga nekateri v Mengšu danes zelo pogrešajo, saj je zaradi zmanjšane dostopnosti dvorane v Kulturnem domu, kjer danes gostuje Špas teater, težko priti do

Pri izboru teme za prireditev ob kulturnem prazniku sem vedno izhajala iz dveh idej. Mlade je treba vzgajati skozi kulturo ter da je potrebno medsebojno povezovati društva in njihove dejavnosti.

prostora. Določeno število ur vaj mora nujno potekati na odru, zaradi zasedenosti pa je to postalo nemogoče. Na tem področju je mengeška amaterska kultura precej izgubila.

Omenila si, da boš vodenje zveze prepustila naslednikom, ampak vrniva se na začetek. Kako pa se je začelo tvoje delovanje v Zvezi kulturnih društev občine Mengeš?

Kmalu po ustanovitvi KD Antona Lobode je bila kot povezovalni člen med kulturnimi društvi ustanovljena Zveza kulturnih društev Mengeš. To se je pokazalo kot pomembno, saj smo društva danes dobro povezana med sabo in res lepo sodelujemo. Vseh prireditev, ki sem jih pripravljala v dvajsetih letih v okviru zveze in še prej v društvu, mi brez te povezanosti ne bi uspelo organizirati, sploh pa ne tako kvalitetnih. Za posamezno prireditev sem po tehtnem premisleku in posvetovanju oblikovala rdečo nit, nato pa k sodelovanju povabila društva. Vedno sem bila bolj povezovalni člen, idejni vodja, ves program pa so v celoti izvedla domača kulturna društva in učenci osnovne in glasbene šole.

Kako pa ste izbirali teme za prireditev ob kulturnem prazniku?

Zelo različno. Vedno me je motilo, da je bil slovenski kulturni praznik obeležen kot le Prešernov dan. Praznovanje smo razširili na praznovanje vse slovenske kulture, medse pa povabili znane ustvarjalce na področju kulture, predvsem kot goste oz. slavnostne govornike, kot sta Štefka Drolc, Pavle Ravnohrib ipd. Obiskovalcem smo predstavili paleto slovenskih pesnikov, pisateljev in drugih umetnikov, tudi »domačega« pisatelja Ivana Sivca.

Vedno sem stremela k dvema idejama: da morajo nastopati predvsem mladi – to najbrž izhaja tudi iz mojega poklica, da je treba mlade vzgajati skozi kulturo, in drugič, da je treba na kulturnem prazniku društva in njihove dejavnosti medsebojno povezovati.

Na prireditvi ob kulturnem prazniku ZKDO Mengeš podeljuje tudi priznanja.

Vsako leto smo izmed ljudi, ki so dejavni na področju kulture, izbrali posameznike in jih nagradili za njihovo delo. V občini Mengeš

V vseh letih samostojne občine so prav vsi župani prisluhnili društvom in jih tudi finančno podprli, kar je velika sreča

je društvena kultura na zelo visoki ravni in mislim, da marsikje presegamo amatersko. To dokazuje, da Mengeš ni le spalno naselje in da se v občini nič ne dogaja.

Kaj pa sredstva, ki jih društva dobijo s strani občine?

Mengeš ima ogromno društev, samo kulturnih društev je osem in še kakšno, ki ni včlanjeno v zvezo. Govorim o tistih, ki so poleg članarine delno financirana tudi iz proračuna. V vseh letih samostojne občine so prav vsi župani prisluhnili društvom in jih tudi finančno podprli, kar je velika sreča. Skrbi pa me, kako bo naprej, če bi vlada, katerakoli že bo, reševala financiranje nevladnih organizacij, ki so trenutno zelo pereča tema, po enotnem ključu in na način, da bi uzakonila prepoved sofinanciranja društev iz proračunskih občinskih sredstev ali pa tega precej zmanjšala. Želim si, da bi tudi prihodnji župani razumeli, da je društvena dejavnost v občini pomembna in da jo bodo podpirali še naprej.

V času po epidemiji bodo druženja, tudi v lokalnem okolju, zelo pomembna. V Mengešu je nabor društev, kamor se lahko vključite, izredno širok, od pevskega zbora, folklore do kolesarjenja, košarke, ... Slovenci imamo zelo močno razvito tradicijo društvenega življenja in to je redkost, ki bi jo bilo nesmiselno zavreči.

Kaj je torej v Sloveniji kultura – kulturne prireditve, dejavnosti kulturnih društev ali gredo tudi širše z razumevanjem kulture?

Kultura je zame zelo širok pojem, to niso samo prireditve in društva, ampak tudi vrednote, tradicija, jezik, prijaznost in medsebojni odnosi. Trenutno tudi to, kakšen je naš bonton v času epidemije. Žalosti me dejstvo, da nekateri zavestno ne nosijo maske ali da jih napačno nosijo pod nosom. Kultura se torej kaže tudi v tem, kako smo se pripravljene prilagoditi sočloveku, ga sprejeti, v našem odnosu do življenja, sočloveka in družbe. Ponosni bi morali biti na Slovenijo

in slovenski jezik in tudi na kulturni praznik, saj smo eden redkih narodov, ki sploh ima kulturni praznik.

V zadnjem času nam kar nekaj stvari uhaja izpod nadzora, to kaže zlasti sovražni govor na družbenih omrežjih. Žalosti me, da nam je trenutno na tej točki spodletelo, zato nujno spet potrebujemo veselje, druženje in optimizem.

Kako pa kot učiteljica gledaš na šolo na daljavo?

Predvsem je to zanimiva izkušnja, tako za šolarje kot za učitelje. Opažam, da učiteljski poklic znova pridobiva na ugledu, starši ugotavljajo, da učitelj (kot tudi ne zdravnik ali strokovnjak) pač ne more biti vsak. Žal pa vse skupaj traja že skoraj celo leto, zato številne starše skrbi, kaj bo s to generacijo. Menim, da se bo na koncu izkazalo, da ne bo hujših posledic. To je lahko za marsikoga nova življenjska izkušnja in dokaz, da je treba prevzeti odgovornost za svoja dejanja in se predvsem znati dobro organizirati. Tega imajo naši otroci premalo in res upam, da so se v spremenjenih okoliščinah poučevanja tega vsaj delno naučili. V zgodovini so bile na tak ali drugačen način zaradi vojne, lakote ali bolezni prizadete številne generacije, ki so bile v veliko hujših stiskah, kot so naši otroci danes, ko se eno leto šolajo na daljavo, in so brez težav optimistično zakorakale v nadaljnje življenje.

Zakaj pa potem meniš, da se morajo vrniti nazaj v šolo?

Ker potrebujejo red in disciplino. Pred epidemijo smo jih usmerjali stran od računalnikov, trenutno pa si šole brez elektronskih naprav sploh ne moremo predstavljati. Pedagogi opažamo, da so učenci postali otopeli, zelo težko jih je motivirati za učenje. Medsebojni stiki in pridobivanje socialnih veščin v odnosih z vrstniki in drugimi odraslimi so nujni.

Kje pa misliš, da nam je spodletelo pri delu na daljavo?

Ne vem, ali nam je spodletelo ... Zdi se mi, da si starši ne upajo »spustiti« svojih otrok. Verjamem, da otroci prve triade še potrebujejo pomoč, drugi pa bi morali biti pri šolskem delu bolj ali manj samostojni. S predmetno stopnjo in srednješolci se starši ne bi smeli preveč ukvarjati. Mladi potrebujejo, da smo ob njih, za spodbudo, da »zaropotamo«, ko je treba, sicer pa ne več. Otroci potrebujejo tudi kakšno negativno izkušnjo. Našim otrokom, vsaj večini, ni hudega, je pa res, da se je pri določenem odstotku otrok v epidemiji pokazalo, da živijo v pomanjkanju in da so med posamezniki večje razlike, kot je videti na prvi pogled. Verjetno pa bo teh

zaradi novih postepidemioloških razmer še več.

Si sama želiš vrniti se v šolo?

Zelo si želim. Ne samo zaradi načina posredovanja znanja, ki na daljavo ni tako, kot je v šoli. Šola ni samo znanje, šola je tudi učenje življenja, pridobivanje vrednot in izkušenj in za to mladi potrebujejo ob sebi učitelja, ki jim daje zgled.

Katere izkušnje se ti zdijo pomembne?

Ker sem profesorica slovenščine, se mi poleg socialnih izkušenj zdijo pomembne večine nastopanja, glasnega branja in pisanja ter vtisi, ki jih otroci dobijo ob obisku najpomembnejših kulturnih institucij. Ne

samo glede vsebin, ki jih ponujajo te institucije, ampak tudi, kako se tam obnašamo in oblečemo ...

Omenila si, da ne boš več vodila Zveze kulturnih društev občine Mengeš. Zakaj?

Moj drugi petletni mandat se izteka, po desetih letih je čas za nove ideje. Zdi se mi, da sem ljudem na kulturnih prireditvah že veliko povedala, tudi jaz potrebujem nov ustvarjalni zagon. Vedno sem razmišljala, da je treba ob ustvarjanju kulture v delovne uvajati mlade in danes sem ponosna na mlajšo generacijo, ki lahko nadaljuje in nadgradi moje delo.

Ali se v društvo vključujejo tudi občanke in občani, ki v občini živijo šele nekaj let?

Redko, zato vabim bralce na različne dogodke in prireditve, kjer bodo lahko tudi sami presodili, kaj jih zanima. Če se ne bodo vključili odrasli, se lahko vključijo otroci. V občini Mengeš imamo različna društva, ki ponujajo izjemno priložnost za medgeneracijsko sodelovanje ter prenos izkušenj in znanja na mlajše, ki so ključni za obstoj društev. Pomembno pa je, da podmladek prizna pomen izkušenj in znanja starejših, pa tudi, da se starejši umaknejo in naredijo prostor mladim. Prav zato je zelo pomembno sodelovanje društev z Osnovno šolo Mengeš, saj z vključevanjem mladih v društva gradimo povezanost in pripadnost mladih oziroma šole s krajem.

Kaj boš delala sedaj, ko ne boš več predsednica Zveze kulturnih društev občine Mengeš? Že pred kar nekaj leti sva govorili, da bi rada popisala zgodovino občine in z njo povezanih naselij?

Prav gotovo bom ostala v kulturi, kjer bom pomagala predvsem iz ozadja. Nekaj mojih zapisov je že izdanih: Loka pri Mengšu v objemu časa, zapisali smo zgodovino pritrkovanja v Mengšu, trenutno pripravljam monografijo 130 let gasilstva v Mengšu.

Tudi mengeška preteklost je na kratko že opisana v knjigah, kot so Narodopisna podoba Mengša avtorice Marije Jagodic, Mengeš in Trzin skozi čas, ki jo je uredil Stane Stražar, pred kratkim je izšla obsežna monografija Matjaža Brojana o slarnikarstvu v Mengšu, kar nekaj knjižnih izdaj je izdalo KD Franca Jelovška. Ostaja pa še veliko dela, zlasti na področju mengeške industrije in obrti.

Kaj bi povedala za konec?

Vesela sem, da sem vedno lahko zelo dobro delala z vsemi mengeškimi kulturniki, ne glede na politično orientacijo in prepričanje. V Mengšu je veliko različno mislečih ljudi, a vsi uspemo preseči te razlike; nikoli se ne delimo in želim si, da bomo še naprej lepo sodelovali.

Posebej bi izpostavila dva Mengšana, ki sta mi bila vedno velik zgled: Franc Blejc in Peter Krušnik. Poleg tega je v kulturi nekaj ljudi, ki jih ne želim poimensko izpostaviti, a se bodo med branjem prepoznali; to so moje leve in desne roke, s katerimi delam, ki jim lahko zaupam, na katere se lahko zanesem. Brez te povezanosti mi ne bi uspelo in z marsikom smo spletli pristne prijateljske stike. Seveda pa je najpomembnejša podpora moje družine, sina Miha in moža Jureta.

Pomembno pa je, da podmladek prizna pomen izkušenj in znanja starejših, pa tudi, da se starejši umaknejo in naredijo prostor mladim

Besedilo: Tina Drolc
Foto: V. E.

Planinska karta je na voljo v spletni knjigarni Planinske zveze Slovenije, dnevnik žigov pa v Turistično-informacijskem centru Domžale. Foto: Mira Bečan

Mengeška kočča: Najbolj prepoznavni točki na Domžalski poti spominov na odseku 19 sta spomenik na Zalokah in Mengeška kočča

Zemljevid s pohodnimi potmi v občini Mengeš

Mengeška kočča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

Domžalska pot spominov se v občini Mengeš začne ob prehodu občinske meje s smeri Homškega hriba. Pot pelje mimo spomenika na Zalokah na Mengeško koččo, kjer je tudi kontrolna točka. Prosto dostopen žig se nahaja nasproti planinske kočče na pomožnem objektu na polički pri vratih. Drug žig se nahaja v kočči za točilnim pultom. Pohodniki se vpišejo tudi v vpisno knjigo, ki je v kočči (dostopnost vpisne knjige je odvisna od odprtosti planinske kočče). Najbolj prepoznavni točki na poti sta spomenik na Zalokah in Mengeška kočča.

Na planinski karti, ki jo je izdala Planinska zveza Slovenije in je izdelana v merilu 1 : 25.000, sta v občini Mengeš posebej označeni dve pohodni poti, Domžalska pot spominov s tremi odseki in Ljubljanska mladinska pot z enim odsekom. Na karti je posebej označena Planinska kočča na Gobavici ter najvišji vrh v občini Mengeš, Debeli vrh (594 m).

Domžalska pot spominov

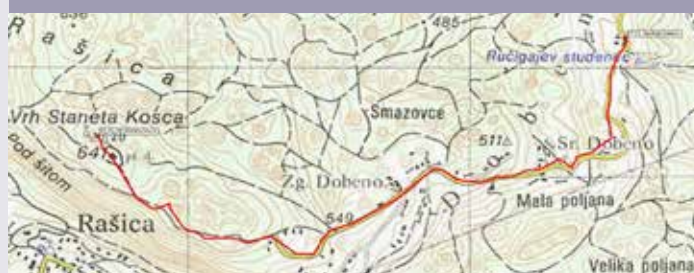

Domžalska pot spominov je konec leta 2018 doživela temeljito osvežitev, dodane so bile nove kontrolne točke. Čez 100 km dolga trasa je bila v nekaterih delih spremenjena, zato so nastali novi zemljevidi. Izdani so bili novi Dnevnik žigov, ki jih lahko prevzamete na Planinskem društvu Domžale, v Kavarni

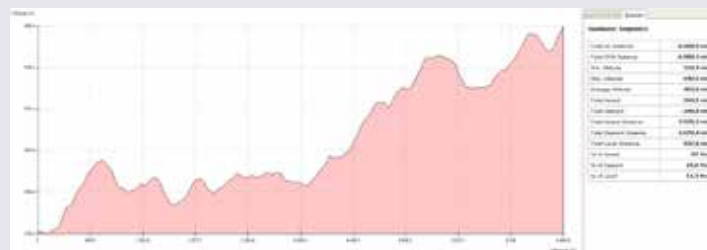
Mozart in TIC Domžale. Dnevnik žigov ima zapisane kontrolne točke, posebej pa so razložene tudi na spletni strani Planinskega društva Domžale. Domžalska pot spominov povezuje deset občin: Dol pri Ljubljani, Domžale, Kamnik, Lukovico, Mengeš, Moravče, Mestno občino Ljubljana, Trzin, Vodice in Zagorje ob Savi.

Višinski profil odseka 20 – Mengeška kočča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

Trasa odseka 20 – Mengeška kočča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

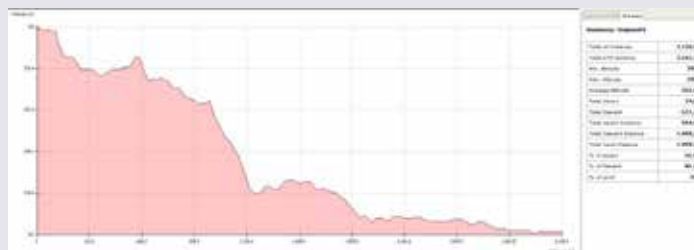
Višinski profil odseka 19 – Mengeška kočča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

Rašica (Vrh Staneta Kosca)

Dvajseti odsek Domžalske poti spominov pelje nad vasmi Rašica in Dobeno do naslednje kontrolne točke, ki je na Rašici (631 m), po t. i. Grebenski poti. Na Grebenski poti je tudi najvišji vrh, Debeli vrh (594 m), v občini Mengeš. Kontrolna točka se nahaja na vrhu Rašice, ob trigonometrični točki I. reda, za spominsko ploščo Stanetu Koscu, na stojalu za žig, ki je prosto dostopen. Pohodniki se lahko vpišejo tudi v vpisno knjigo v Planinskem domu Rašiške čete na Rašici, ki se nahaja le nekaj metrov pod vrhom. Najbolj prepoznavni točki na poti sta Debeli vrh in razgledni stolp na Vrh Staneta Kosca.

Trasa oseka 19 – Mengeška kočča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

Višinski profil odseka 21 – Mengeška kočča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

Trasa oseka 21 – Mengeška koča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

Spodnje Dobeno

Domžalska pot spominov se z vrha Rašice nadaljuje na Zgornje Dobeno (549 m) in nato do kontrolne točke na Srednje Dobeno (395 m). Kontrolna točka se nahaja pri Gostilni Ručigaj, en žig se nahaja za točilnim pultom, drugi pa na oknu na desni od vhoda v gostilno in je prosto dostopen. Vpis v knjigo ni možen. Najbolj prepoznavni točki na poti sta Zgornje in Srednje Dobeno ter spomenik šestim padlim borcem, ki je bil odkrit 1946, in stoji ob cesti z Rašice skozi Dobeno.

Najbolj prepoznavni točki na Domžalski poti spominov na odseku 20 sta Zgornje in Srednje Dobeno ter spomenik šestim padlim borcem, ki je bil odkrit 1946, in stoji ob cesti z Rašice skozi Dobeno

Trasa odseka 19 – Mengeška koča na Gobavici ali spomenik na Zalokah

Ljubljanska mladinska pot

Ljubljansko mladinsko pot so prvič markirali mladi planinci leta 1965 in meji na Gorenjsko, Zasavje, Dolenjsko in Notranjsko. Pot je dolga 150 km in v opisu piše, da jo je možno prehoditi v devetih dneh zmerne hoje.

Pot z Rašice na Mengeško kočo

Od Rašice do Mengeške koče poteka več poti, Ljubljanska mladinska pot poteka desno (gledano z Rašice proti Mengšu) od Grebenske poti po poti iz Rašice po cesti mimo Cegvance. Pot vodi z Rašice do Hrušovja na Predles do Cegvanškega bajerja oziroma Pristave, kjer se nadaljuje na Mengeško kočo in zaključuje pred cerkvijo sv. Mihaela. Pot je dolga 3 ure in 30 min.

Tretji odsek Ljubljanske mladinske poti poteka od Rašice mimo Cegvanškega bajerja in Mengeške koče do cerkve sv. Mihaela

Najbolj prepoznavni točki na Domžalski poti spominov na odseku 20 sta spomenik na Debeli vrh in razgledni stolp na Vrhju Staneta Kosca.

Planinska karta »Domžale in okolica« ponuja številne pohodne in sprehajalne poti v naši občini in bližnji okolici. Označene so tako naravne znamenitosti, razgledne točke, prenočišča, gostišče in drugo. Planinska karta poleg Domžalske poti spominov in Ljubljanske mladinske poti, ki potekata v občini Mengeš, ponuja še informacije o Evropski pešpoti E6, Moravski planinski poti, Savinjski planinski poti, Zasavski planinski poti od Bizeljskega do Kuma, Badjurovi krožni poti, Rokovnjaški planinski poti, Komenski planinski poti in Poti kurirjev in vezistov.

Besedilo in slikovno gradivo: Tina Drolc

Planinske poti v občini Mengeš ponujajo tudi ogled naravnih znamenitosti v občini Mengeš.

V Register nesnovne kulturne dediščine vpisana tudi raba hišnih imen v občini Mengeš

Občina Mengeš je v sodelovanju z Razvojno agencijo Zgornje Gorenjske v okviru projekta »Stara hišna imena« sodelovala pri zbiranju hišnih imen. Delo v občini Mengeš bo zaključeno v letu 2021, ko bodo zbrana hišna imena za območje Mengeš. V lanskem letu so bila zbrana hišna imena za naselja Dobeno, Loka in Topole, ki so zbrana v knjižici »Kako se pa pri vas reče?« Vsi lastniki domačij, ki bodo podali pisno soglasje, pa bodo prejeli še brezplačno tablo s hišnim imenom.

Knjižica z naslovom *Kako se pa pri vas reče?*

Domačija pri Bramrju. Bramrjev križ je bil postavljen v spomin na nesrečo, ki se je tu zgodila. Na veliko soboto leta 1948 so nepridipravi križ oskrunili. Razpelo so odrgali in ga nato v gostilni Pri Jakovi Meti v Loki kuhali in se norčevali. Konec temu početju je naredila ženska, ki je razbiti kipec vrgla v štedilnik. Gospodar je dobil drugo razpelo in znamenje obnovil. (Stražar, Mengeš in Trzin skozi čas, 1993)

Jožica Škofic z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU je o hišnih imenih kot dediščini in identiteti povedala: »Hišna imena so pomemben del nacionalne žive kulturne dediščine. Zanimiva so tako za jezikoslovno (dialektološko, onomastično) raziskovanje kot tudi za druge vede (geografijo, etnologijo, zgodovino ...), saj so bogata zakladnica informacij o jeziku in njegovih pokrajinskih različicah (narečjih), o ljudeh, ki ta jezik in njegove različice govorijo, ter o naravnem in kulturnem okolju, v katerem so nastala in kjer se uporabljajo. Zelo zanimiva pa so tudi za nestrokovno javnost, kar dokazujejo tudi številne ljubiteljske zbirke ledinskih in hišnih imen.«

Pojasnila je tudi, da so jezikovne značilnosti hišnih imen narečni glasovni pojavi, struktura imen, zapis v različnih zgodovinskih dokumentih (opazovanje morebitnih jezikovnih sprememb), način poknjiževanja (narečna hišna imena imajo pomembno identitetno funkcijo, zato jih poknjižujemo samo na glasovno-pravopisni ravni). Hišna imena ponujajo tudi različne mo-

Domačija pri Dimcu. Številne gospodinje iz Loke so pozimi, ko je bilo manj dela na kmetijah, dodaten zaslužek iskale s šivanjem slamninkov v bližnjih Domžalah ali tudi v tujini. S prisluženim denarjem so si na domačiji lahko kupili sodobne kmetijske stroje.

žnosti zapisa, npr. znanstveni zapis (P̄r Matí:j̄ouc), poenostavljeni narečni zapis (P̄r Matíjovc) in poknjiženi zapis, npr. Pri Matíjovcu.

Hišna imena pa prikazujejo tudi druge elemente družbe, npr. so odsev patriarhalne družbe, saj je skoraj 20 odstotkov imen iz moških svetniških imen, iz ženskih svetni-

Domačija Pri Pleterju s strugo Pšate in napajališčem za živino po letu 1900 (vir: Stražar, Mengeš in Trzin skozi čas, 1993)

Pozdrav iz Loke pr. Mengešu

Stara razglednica Loke

Glinena tablica s hišnim imenom. Vsi lastniki, ki so podali pisno soglasje, takih je okoli 60 odstotkov, so prejeli brezplačno tablo s hišnim imenom. Na območju projekta je tako označenih več kot sedem tisoč domačij.

ških imen pa manj kot 2 odstotka); kažejo poklicno in socialno strukturo prebivalcev, ki so redko zapisane v ženski obliki; prikazujejo naravne okoliščine, ki so vplivale na nastanek lastnih imen ter ohranjajo zgodovinski spomin v zemljepisnih lastnih imenih. Prav zato je Jožica Škofic z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU poudarila: »Pri proučevanju hišnih in ledinskih imen je pomembno združevanje moči in znanja različnih strokovnjakov in domačinov, ki ta imena še uporabljajo. Še posebej je pomembno terensko delo, zbiranje in zapisovanje, raziskovanje, obeleževanje hišnih imen, saj zbuja lokalno (narečno) in preko te nacionalno (samo)zavest.«

Pomemben mejnik v letu 2020 je tudi vpis rabe hišnih imen v nacionalni Register nesnovne kulturne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo RS za kulturo, njegov skrbnik pa je Slovenski etnografski muzej. Enota je bila vpisana konec septembra 2020, dokumentacijo za vpis sta pripravila Klemen Klinar z Razvojnne agencije Zgornje Gorenjske in Jožica Škofic z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

Projekt zbiranja in obeležitve hišnih imen trenutno obsega 22 občin na Gorenjskem in v Osrednjeslovenski regiji. Delo je zaključeno že v 15 občinah, v občini Mengeš se bo delo zaključilo v letu 2021. Izdane publikacije, ki jih je trenutno že 46, so v digitalni obliki dosegljive na spletni strani projekta Hišna imena, v rubriki knjižice. Za območje občine Mengeš je objavljena prva knjižica »Kako se pa pri vas reče?, Hišna imena v naseljih Dobeno, Loka pri Mengšu in Topole«.

V okviru projekta so bila hišna imena raziskana v več kot 380 naseljih, zbranih je bilo že več kot 12.100 hišnih imen, ki so umeščena na spletni portal projekta Hišna imena. Vsi lastniki, ki so podali pisno soglasje, takih je okoli 60 odstotkov, so prejeli brezplačno tablo s hišnim imenom. Na območju projekta je tako označenih več kot sedem tisoč domačij.

Tudi v sosednji Avstriji se že vrsto let ukvarjajo s hišnimi in ledinskimi imeni. Že leta 2010 so bila slovenska hišna in ledinska imena vpisana v avstrijski Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine. V letu 2012 sta se Južna Koroška in Gorenjska povezali v skupen projekt, ki je prerasel v stalno sodelovanje. Projekt je bil tudi zaradi enotne metodologije v obeh državah in skupnega spletnega portala, izbran med 30 najboljših praks ohranjanja kulturne dediščine v Evropski uniji.

Besedilo: Tina Drolc

Foto vir: Knjižica z naslovom Kako se pa pri vas reče?

Certifikat Društvu Lipa – Univerzi za tretje življenjsko obdobje Domžale, med najbolj zaupanja vrednimi v Sloveniji

Konec leta 2020 ob dejstvu, da Univerza za tretje življenjsko obdobje – Društvo Lipa Domžale uspešno stopa že v 23. leto svojega delovanja, je prineslo še eno potrditev uspešnega dela, kajti naša univerza je prejela certifikat Zanesljiva organizacija, s katerim se potrjuje, da je organizacija s svojim delovanjem med najbolj zaupanja vrednimi v Sloveniji.

O tem bi sicer največ lahko povedali študenti in študentke ali pa vsi drugi, ki so tako ali drugače deležni prijetnih trenutkov ob raznovrstnih aktivnostih univerze, ki s svojim programom, posebej na kulturnem in humanitarnem področju razveseljuje tudi druge.

Ob tem pa je treba izpostaviti, da se vrata naše univerze ob sprejemu ukrepov, povezanih s koronavirusom covid-19 niso zaprla, pač pa so se v decembru posamezne skupine odločile za predavanja preko aplikacije

ZOOM. Ker le-to lahko ob istem času uporablja samo en mentor, so učne ure na daljavo razporejene čez cel dan in omogočajo spremljanje tudi večjih skupin udeležencev. Na ta način se izvajajo predavanja tujih jezikov, umetnostne zgodovine, s pomočjo aplikacije se nadaljuje tudi učenje orientalskih plesov in Zdravilni qigong, svoje znanje nadgrajujejo citrarke in kitaristke, s humanitarno dejavnostjo nadaljujejo izdelovalke punčk za Unicef. Druge skupine pa se med seboj povezujejo s telefonskimi pogovori in elektronsko pošto.

O pouku nemščine na daljavo je več povedala profesorica Vilma Šabec: »Skupina je že v prvem delu koronavirusnih omejitev s poukom nemščine nadaljevala preko elektronske pošte, to je bil za marsikaterega študenta prvi korak pri pridobivanju računalniških znanj. Naslednji korak je sledil v drugem delu koronavirusnih omejitev – preko Zooma. To je bil za vse nas nov izziv in moram reči, pot je uspešno prehojena. Poučevanje na daljavo (preko Zooma) je najboljši približek pouku v živo, saj omogoča komunikacijo preko videa, zvoka in besedila (klepetalnica, tabla). Študentje aktivno sodelujejo in tudi dosegajo zastavljene cilje. Pouka nemščine na daljavo se redno udeležuje 73 odstotkov vpisanih, kar je vsekakor lepo število. Starejša generacija potrebuje osebne stike in druženje, to je skoraj enako pomembno kot izobraževanje. Zato je ta način primeren zdaj – v trenutnih razmerah, ne more pa nadomestiti pouka v živo.«

Tega se zaveda tudi vodstvo Društva Lipa in si zelo želi, da bi se čim

prej lahko vrnili v šolske klopi. Kljub epidemiji pa ne bomo pozabili na prihajajoča praznika. Z virtualnima proslavama se bomo poklonili 8. februarja 2021 na kulturni dan, našemu največjemu pesniku dr. Francetu Prešernu in 25. marca 2021 na materinski dan vsem mamam. Zavedamo se, kako pomembna je kultura za naše življenje, zato vas vabimo k ogledu virtualne proslave s kulturnim programom študentk in študentov naše univerze skozi besede, glasbo in petje.

Obe virtualni proslavi, na katerih bodo nastopili: citrarke in kitaristi pod vodstvom prof. Damjane Praprotnik, Literarna skupina ter Ljudski godci, vsi iz Društva Lipa Domžale; na proslavi za materinski dan se bosta nastopajočim pridružili tudi Barbara Pavlič ob klavirski spremljavi Teje Komar, si bo mogoče ogledati na spletnih straneh: <http://www.drustvo-lipa.si/>.

Besedilo in foto: Mimi Miklavčič

Hejla, planinci in planinke, PD Mengeš vabi v svoje vrste

Hribi in gore so zelo lepa kulisa, ki vzbujajo občudovanje in so v spremstvu izkušenih vodnikov še boljše in lepše doživetje. Če pa ste šele na začetku svoje planinske poti, boste v Planinskem društvu Janez Trdina Mengeš dobili vse potrebne nasvete in informacije za prve planinske korake.

Verjamemo, da boste obstoječi in novi člani tudi v letu 2021 aktivni obiskovalci in ljubitelji gora. (P)ostanite član naše planinske družine in izpolnite svoje potrebe po gibanju in doživljanju lepega, raziskovanju novega, osvajanju ciljev in dvigovanju lastnih meja. Z včlanitvijo si boste zagotovili tudi nezgodno zavarovanje in še številne druge ugodnosti. Tisti, ki bi si radi uredili članstvo v PD Mengeš, lahko to storite direktno na spletnem naslovu Planinske zveze Slovenije, na povezavi <https://clanarina.pzs.si/>. Februarja pa vabljeni k plačilu članarine na društvu, vsako sredo od 17.30 do 19. ure.

Ko bodo razmere to dopuščale, pa bomo omogočili plačilo članarine tudi na že znan način, z obiskom na domu, prijazno besedo in nasmehom. Želimo si, da še vedno ostanete v naši družbi, ker nam to veliko pomeni in se vam že vnaprej zahvaljujemo.

V primeru morebitnih vprašanj se lahko obrnete na predsednika društva Matjaža Hribarja (041 623 836) ali na Mira Šusteršiča (041 809 862).

Besedilo in foto: Tamara Mravinec

Če želite biti hitri, pojdite sami.
Če želite priti daleč, pojdimo skupaj.

Novoletne zaobljube

Tudi v letu 2021 so bile novoletne zaobljube članic FB skupine Mengeška100krat zelo različne, vsekakor pa manj mednarodno obarvane kot pretekla leta. Sprehodi so omejeni na domače hribe, prav tako napovedana osvajanja dvatisočakov.

V januarju Triglaving na Mengeško kočo

Vzdušje v FB skupini Mengeška100krat je dvignila napovedana osvojitve Triglava na domači Mengeški koči. Glave se od napovedi še niso ohladile, ko se je v jutranjih urah izziv že začel. Majo Jerič so najprej spremljali domači, potem pa so se zvrstile članice FB skupine. Maja je po izzivu povedala: »Posebni zagon mi je dalo, da se niti enkrat nisem vzbela sama, ampak sem imela moralno podporo prijateljic in znank, ki so se v podporo mojemu izzivu sprehajale po isti poti. Hvala sem za vsak vaš nasmeh, spodbudno besedo, topel čaj v bazi in na koncu pogostitev s torto. Hvala za tako pozornost.« Majo Jerič je prišel ob kratkem obisku pogledat tudi Borut Rojc, ki je s pohodi na Mengeško kočo prehodil višinsko razliko Mont Everesta: »Včeraj sem prišel na Mengeško kočo spremljat Majo, ki je suvereno opravila s svojim izzivom.« Majo je del poti spremljala tudi vedno pozitivna Betka Šuhel Mikolič. Maja Jerič je kot vedno zaključila s stavkom »Zmaga je vedno na strani pogumnih«.

V februarju začetek varčevanja s keramičnimi prašički

Članice FB skupine Mengeška100krat bomo februarja začele s hranjenjem keramičnih prašičkov. Za vsak opravljen izziv bo prašiček nahranjen in nato ga bomo konec meseca na poti z Rašice razbile za srečo.

Vabljeni, da se nam pridružite v FB skupini Mengeška100krat, da z nami delite svoje izzive in dosežene uspehe – skupaj smo lažje aktivni.

Besedilo: Tina Drolc

Foto: Nataša Vrhovnih Jerič, arhiv: FB skupina Mengeška100krat

Počastitev dneva samostojnosti in enotnosti

Ob letošnjem prazniku samostojnosti in enotnosti, veterani vojne za Slovenijo zaradi zapletenih zdravstvenih razmer žal nismo izvedli tradicionalnega slavnostnega dviga slovenske zastave pri pomniku ob občinski zgradbi v Domžalah.

Zbrali smo se v bistveno manjšem številu in točno opoldne izvedli pozdrav prazniku in slovenski zastavi in se obenem držali vseh potrebnih ukrepov, ki so predpisani ob razglašeni epidemiji.

Trideset let, odkar proslavljamo pomembno odločitev, ki smo jo izglašovali na referendumu, je sorazmerno kratka doba, kar nam dokazuje današnja razdvojenost slovenskega naroda. Še vedno se delimo na posamezne skupine, katerih dobrobit slovenskega naroda je le v besedah, a zelo malo v dejanjih. Zremo v preteklost, ki nas razdvaja, namesto da bi se učili na napakah, ki smo jih storili v preteklosti in razmišljali in se dogovarjali o skupni prihodnosti – ne vaši ali naši.

Besedilo in foto: Janez Gregorič OZVVS

SERVIS LCD TV APARATOV

SHARP
KENWOOD
TELEFUNKEN
BLAUPUNKT
FINLUX JVC
TOSHIBA
HITACHI

AVS AUDIO
VIDEO
SERVIS

SERVISNI PARTNER ZA SLOVENIJO

Telefon: 01 729 13 03

Telefon: 01 729 13 04

E-pošta: avs.menges@siol.net

Internet: www.sharp-servis.si

Hribarjeva ulica 38, 1234 MENGEŠ

Delovni čas: od 9.-12. in od 15.-18. ure

Daj naprej in podari sonce – zaključila se je druga akcija v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine

Z dobrotelnim projektom Daj naprej in podari sonce smo v Društvu AIA – Mladinskem centru Mengeš, v sodelovanju z Matjo Kržin, že drugič prispevali denarna sredstva za enake možnosti vseh tistih otrok, ki so zaradi ukrepov karantene v neenakopravnem socialnem položaju. Tudi tokrat so bila zbrana sredstva v celoti namenjena Zvezi prijateljev mladine Moste – Polje.

Tudi tokrat so bila zbrana sredstva v celoti namenjena Zvezi prijateljev mladine Moste – Polje, samoarhiv

Humanitarni projekt Daj naprej in podari sonce se z novim letom nadaljuje

Projekt "Daj naprej in podari sonce" – v mesecu januarju smo oblačila, ki v skladišču čakajo na dogodek Izmenjevalnica oblačil, podarili Društvu Mozaik (društvo za socialno vključenost).

Avto je od robe pokal po šivih

Menjava oblačil za knjigo društva o Romih v Sloveniji

Tako kot prvič, smo tudi v drugi akciji denarna sredstva zbirali v zame-no za rdeče, ekološke vrečke, ki nam jih je za projekt podaril grosist z ekološkimi vrečkami. Njegov prispevek za projekt!

Vrečke so biorazgradljive, za večkratno uporabo. Narejene so iz ma-teriala, ki je dovolj trden, da je nosilnost vrečke velika in je hkrati prijazen do narave, saj se v treh mesecih popolnoma razgradi, če je izpostavljen okoljskim razmeram.

V projektu je aktivno sodelovala tudi Barbara Ahačič Osterman, vodja Knjižnice Janeza Trdina Mengeš, ki je s svojo naravno srčnostjo vnesla v projekt dodatno iskro upanja.

Zahvaljujemo se vsem sodelujočim in donatorjem v projektu ter prilaga-mo še zahvalo Zveze prijateljev mladine.

In kot pravi Trevor v filmu, ki je idejno gonilo akcije: »Biti mora nekaj, kar res pomaga ljudem. Nekaj, česar sami ne zmorejo. Kar lahko jaz storim zanje in oni vrnejo trem naslednjim.«

Daj naprej in podari sonce. Tako malo je treba, da nekomu postaneš sončni žarek dneva. O projektu smo pisali že v decembrskem glasilu minulega leta, ko sva prostovoljki Tea Vuga in Nika Smole oblačila, ki nam jih ni uspelo izmenjati na dogodku Izmenjevalnica oblačil, odpel-jali v zavetišče za brezdomne. Ta mesec se nama je uspelo povezati z Društvom Mozaik. To v svoje dejavnosti vključuje otroke, mladostnike in njihove starše ter druge odrasle osebe, ki prihajajo iz socialno depri- vilegiranih okolij. Običajno so to predvsem Romi, migranti, prosilci za mednarodno zaščito, ljudje brez statusa, osebe s priznanim statusom begunca ali subsidiarne zaščite. Vrata pa so sicer odprta vsakomur, ki se na društvo obrne po pomoč. Zimska oblačila sva prostovoljki uredili po kategorijah zaradi lažjega razporejanja.

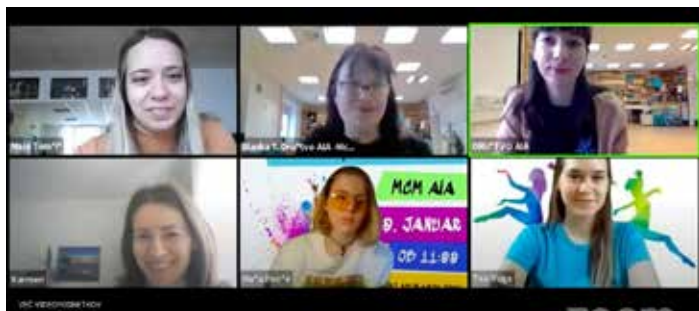
Ta sva nato v četrtek, 28. januarja, odpeljali v Ljubljano, kjer jih je prevzela strokovna delavka Katarina. Oblačila bodo razdelili družinam v stiski.

Besedilo: Mateja Kržin

Besedilo in foto: Tea Vuga

Virtualno tekmovanje AIA, Pleš'

V soboto, 30. januarja, smo si v Društvu AIA zastavili nov izziv, in sicer izpeljali plesno tekmovanje preko aplikacije Zoom. Online tekmovanje je bilo namenjeno našim plesalkam in plesalcem kot priprava na vsa prihodnja tekmovanja in dodatna popestritev v teh korona časih. Tradicionalni Pleš' je potekal že deveto leto zapored, a prvič v virtualni obliki in tokrat smo ga poimenovali AIA, Pleš'.

Organizatorke in sodnice

Od malčkov ...

... do članic

Na tekmovanju se je pomerilo 36 plesalcev starih od 4 do 18 let. Tekmovali so v 14 plesnih kategorijah, ki so bile razdeljene glede na starost (malčki, mini, mlajši pionirji, starejši pionirji, mladinci, člani) in plesno kategorijo (street solo, solo freestyle, solo dance with style in duo). Vse skupaj je bilo 58 tekmovalnih nastopov, ki so jih odplesali več kot odlično.

Zlati gumb in največ medalj je osvojila Gina Zakrajšek

1. mesto in srebrni gumb je osvojila tudi Laura Varlec

Plesalcem so sodile tri sodnice: Tea Vuga, Maja Tomšič in Karmen Sečen, ki so nastope ocenjevale glede na kreativnost, kontakt, koreografijo, tehničnost in splošni vtis.

Vsi plesalci so za pogum in pripravljenost prejeli diplome, za prva tri mesta pa tudi medalje, ki so jih prevzeli po tekmi po principu »to go«. Prav tako smo na koncu tekme podeljevali nagrade za naj talent (prejela: Eva Bauer), naj kostum (Tinkara Kovačič in Loti Majhenič Limoni) in naj zgodbo (Gina Zakrajšek in Lana Škufca). Plesalkam z največjim številom točk so bili podeljeni tudi tako imenovani srebrni in zlati gumbi. V mlajši kategoriji je srebrni gumb prejela Lara Koncilija, zlatega Kali Anžin, v starejši kategoriji pa je srebrni gumb prejela Laura Varlec, zlatega pa Gina Zakrajšek.

Za zabavni in tekoč potek tekme je skrbela napovedovalka Maša Povše, celotno tekmo pa so starši in navijači lahko spremljali preko youtube povezave. Dogodek je več kot odlično uspel in se izkazal kot super vaja za vse plesalce, ki se prvič poskušajo na tekmah in hkrati nadomestilo za vsa tekmovanja v živo, ki trenutno niso mogoča.

Besedilo in foto: Sanja Tomšič

Moderatorka tekme, Maša Povše

"Za vas, podjetniki", brezplačne dejavnosti za dvig podjetniškega znanja

Znašli smo se v novi realnosti, podjetniško okolje so dodobra prevetirile spremembe. Kako naprej? Čas je za nova znanja in dobra novica je ta, da smo partnerji v okviru operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja »LAS Za mesto in vas« pripravili nov program »Za vas, podjetniki«, po katerem lahko brezplačno pridobite nova znanja. Z novimi znanji boste lahko odprli nove priložnosti in lažje obvladovali spremembe v poslovnem okolju na področju načrtovanja, obvladovanja finančnih ciljev, sodobnega digitalnega marketinga ter podpornega okolja, ki je na voljo podjetnikom.

Kako naprej z razvojem vašega podjetja?

Čas je za nova znanja:

- 6 brezplačnih podjetniških zajtrkov z uspešnimi podjetniki
- brezplačna podjetniška akademija (16 ur)
- podjetniški inkubator/mentoriranje s priznanimi podjetniki mentorji (6 mentoriranj na posameznika).

Projekt je uspešno kandidiral na Javnem pozivu za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja »LAS Za mesto in vas« v letu 2018. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Partnerji v projektu so Cene Štupar, GZS Zbornica osrednjeslovenske regije in Društvo AIA – Mladinski center Mengeš. Projekt Za vas, podjetniki je nadgradnja prvega projekta Za vas! Z zagotavljanjem podpornih, strokovnih in izobraževalnih dejavnosti želimo s projektom zvišati podjetniško usposobljenost in kompetence udeležencev, vključenih v izobraževanje oz. mentorstvo. Projekt je prvenstveno namenjen spodbujanju podjetni-

štva v urbanih naseljih LAS (Za mesto in vas), prebivalcem v občinah Domžale, Medvode, Komenda, Vodice, Mengeš in Trzin.

Prednostno bo podprl ženske in mlade iz urbanih naselij, nosilce poslovnih idej, ki s svojimi produkti in storitvami ustvarjajo dodano vrednost za družbo in okolje. S projektnimi dejavnostmi (podjetniški zajtrki, podjetniška akademija in podjetniški inkubator – mentoriranje) bodo posamezniki razvili podjetniške kompetence in sami dolgoročno ustvarjali pogoje za delo in ustvarjanje delovnih mest. Posledica tega bo zmanjšanje rasti brezposelnosti in pomanjkanja delovnih mest v urbanih naseljih LAS-a. Tako bomo z aktivnostmi zagotovili podporno podjetniško okolje za celovit in dolgoročen razvoj inovativnih podjetniških izzivov in priložnosti. Podprli bomo lokalne podjetniške iniciative z družbenim učinkom.

Preko brezplačnih spletnih zajtrkov (6 srečanj) boste podjetniki in podjetnice, vsako sredo v februarju in marcu, spoznali kolege iz podjetniških voda in njihove primere dobrih praks.

1. Poslovno načrtovanje je ključ do najboljših rezultatov – 10. 2. 2021
2. Postavite tarčo na trg in merite rezultate – 17. 2. 2021
3. Učinkovitost v prodaji – različna orodja – 3. 3. 2021
4. Družbeni mediji in novi trendi komuniciranja – 10. 3. 2021
5. Finančni prijemi za vsakogar – 17. 3. 2020
6. Vzводи poslovnega okolja za vaš uspeh – 24. 3. 2021

Udeležite se lahko tudi Podjetniške akademije in Podjetniškega inkubatorja – mentoriranja, kjer boste pridobili dodatna znanja s strani izkušenih podjetnikov in mentorjev, ki se dnevno srečujejo s podjetniškimi izzivi in tako nadgradili svoje poslovanje. Več o projektu in prijavi na brezplačni podjetniški zajtrk: sanda.jerman@cene-stupar.si.

Besedilo: Sanda Jerman

Zeliščarstvo – pomoč pri ohranjanju zdravja

Danes živimo v času, ko zdravje obvladujemo z izdelanimi sintetičnimi zdravili, hkrati pa se vedno bolj sprašujemo, ali je to res edini pristop za ohranjanje zdravja. Predavanje o zdravih rastlinah smo imeli 6. januarja 2021 v AIA – Mladinskem centru Mengeš, kjer se nam je na aplikaciji zoom pridružilo 51 udeležencev. Predavala je Mateja Kržin, naturopatinja in učiteljica joge.

Kako pa nam pri ohranjanju zdravja lahko pomagajo zdravilne rastline?

Od Hipokratovega časa dalje je bila v veljavi teorija znakov, ki pravi, »da je vsaka rastlina naravno zaznamovana in je dobra za to, kar izraža«. Ta teorija pravi, da je narava sama preko znakov na rastlini pokazala človeku njeno terapevtsko sposobnost. Tako so na primer orehova jedrca podobna možganom, uporabljajo pa se pri živčnih boleznih, kar potrjuje tudi sodobna fitoterapija, ki ima znanstven pristop, saj orehova jedrca vsebujejo fosfor in nasičene maščobne kisline, ki so pomembna hranila za možgane.

Krepitev telesa z naravnimi pripravki je v zadnjih desetletjih ob velikih uspehih farmacevtske kemije ostala bolj del ustnega izročila in domače samopomoči, dandanes pa se počasi vrača in pridobiva na veljavi.

Mateja Kržin, naturopatinja in učiteljica joge

Ego, moj brat dvojček, prevarant in dreser – virtualno predavanje v AIA – Mladinskem centru Mengeš

»Najprej se bomo zmenili, potem pa bo tako, kot bom jaz rekel,« je rad poudaril moj dedek. Red vsekakor mora biti. Živeti v svetu, kjer skuša vsak živeti po svoje, pa utegne biti velik izziv. Spomnim se, kako nezdravo vztrajen, trmast in nepopustljiv sem bil, ko sem bil mlajši. Vse to izvira iz napačne percepcije sebe in drugih. Visok ego je namreč izraz zelo nizke samopodobe, saj skuša človek preko tega napihovati svojo vrednost, ki bi niti ne bila vprašljiva, če bi živel smiselno in velikodušno.

Najlažji psihološki test je uvideti, kakšna so prepričanja – ego posameznika. Ego je med drugim tudi vzrok praktično vseh naših bolezni, saj naš temeljni sistem prepričanj vpliva na to, kakšne misli, občutke in želje bomo kultivirali. Če bi poleg vsega tega razumeli tudi, da nihče od nas ni ne Slovenec, Rus, Američan, ženska ali moški, ampak da so to samo naše začasne vloge (ki smo jih dolžni zgledno odigrati) in da smo vsi del iste ogromne družine, ne bi po nepotrebnem grenili življenja drug drugemu. Vse največje svetovne duhovne tradicije učijo enako sporočilo. Žal mi je, če bo kdo ob tem razočaran. No, nihče od nas ni Bog. Zdrava družba in odnos temelji na doprinosanju in izmenjavi.

Naša naloga ni znebiti se ega, ampak ga pozdraviti. Dojeti, da se svet ne vrti okrog nas in da tu nismo, da bomo le uživali v doprinosu drugih, temveč da bomo, raje kot to, zanje in za planet naredili nekaj dobrega. Najlažja sprememba doživljanja občutkov, drugih, sveta in sebe se tako zgodi, ko iz pozicije komandanta skušaš preiti v položaj učenca in dobronamernika vseh in vsega, ter delovati iz srca, iz duše. Nekdo, ki živi v skladu s tem, je samozavesten, miren in zadovoljen. In kot je zapisal Carl G. Jung: »Kdor gleda navzven, sanja. Kdor pogleda vase, se prebudi.«

Besedilo: Andrej Pešec

Zelišča najpogosteje pripravljamo na vodni osnovi

Za krepitev zdravja lahko uporabljamo veliko različnih rastlin, pri čemer ima vsak del rastline različne zdravilne lastnosti in zahteva drugačne načine priprave zelišča. Uporabljamo lahko tako sveže kot tudi posušene dele rastlin, odvisno od učinka, ki ga želimo doseči s pripravkom. V domači uporabi jih najpogosteje pripravljamo na vodni osnovi, kot na primer:

- poparek – tekoč pripravek narejen s prelitjem primerno pripravljene rastline z vročo vodo,
- prevretek – rastlina se postavi v hladno vodo, segreje do vretja ter pusti vreti 5 do 45 minut,
- macerat ali hladni izvleček – rastlina se prelije s hladno vodo in pusti stati 1 do 48 ur,
- sirupi – gosta in sladka tekočina iz zelišč,
- obloga – krpa, v katero so ovita navlažena zelišča za lokalno uporabo,
- obkladek – krpa, prepojena z zeliščnim čajem.

Zeliščni čaji so tekoči pripravki iz mešanice več zelišč za različne ekstrakcijske načine, izbrane glede na uporabljeni del rastline (maceracija, poparek, prevretek).

Industrijsko pa se pogosteje pripravljajo tinkture na osnovi alkohola v različnih razmerjih, glicerinski macerati, matične tinkture, eterična olja in gemoderivati. Odlični pa so tudi pripravki na osnovi hladno stiskanega olja, predvsem zato, ker deloma zaobidejo prebavni trakt in so zato zelo učinkoviti v primerih slabše absorpcije.

V času gripe in prehladov pa so zelo koristne tudi zeliščne kopeli in parne inhalacije.

Z naravnimi pripravki se želimo težav lotevati celostno, na osnovi vzroka bolezni in ne samo simptomov.

Besedilo: Mateja Kržin
Foto: Brane Tomšič

Andrej Pešec, zoom predavanje. Foto: samoarhiv

Čebelji pridelki

Med, cvetni prah, matični mleček in propolis vsebujejo veliko biokemičnih snovi, ki jih človeški organizem potrebuje za normalno delovanje, in sestavine, ki krepijo njegovo zdravje.

Med prvimi so najpomembnejše aminokisljine, maščobne kisline, biokativni peptidi, številni elementi, vitamini in organske kisline. Med drugimi pa fenolne spojine, flavonoidi in karotenoidi, ki delujejo kot antioksidanti, krepijo imunski sistem in tako manjšajo grožnjo številnih vnetnih, degenerativnih in drugih boleznih (npr. artritis, ateroskleroza, drugih boleznih srca in ožilja, Alzheimerjeve in Parkinsonove bolezni, tudi raka); spodbujajo tudi regeneracijo celic. V čebeljih pridelkih so tudi snovi (npr. vlaknine), ki pomagajo pri prebavi (uporabni so za izdelavo prehranskih dopolnil – probiotikov in prebiotikov). Nekateri čebelji pridelki so bogat vir antioksidantov. Največ jih vsebuje propolis, sledijo cvetni prah in temne vrste medu. Svetlejšje vrste medu jih vsebujejo približno enako kot matični mleček. Antioksidativna učinkovitost je navadno povezana tudi s protibakterijsko učinkovitostjo.

Med zavira rast bakterij (bakteriostatični učinek), nekatere tudi uničuje (baktericidni učinek). Deluje tudi proti nekaterim virusom in škodljivim glivam in krepi imunski sistem.

Cvetni prah

Tudi cvetni prah vsebuje veliko protimikrobnih spojin, kar dokazuje več raziskav. Za zdravje je najboljši lokalno pridelan, čim bolj svež cvetni prah, saj sušenje in dolgotrajno skladiščenje slabita njegovo antioksidativno učinkovitost. Cvetni prah je primerno dopolnilo vsakdanji prehrani. Ker ima le majhno energijsko vrednost, ga lahko uživajo tudi sladkorni bolniki.

Mleček

Propolis

Propolis

Propolis se uporablja sam ali skupaj z drugimi čebeljimi pridelki za lajšanje tegob in izboljšanje stanja pri nekaterih boleznih kože. V zdravilne namene so ga široko uporabljali že v antičnem času, v zadnjih tridesetih letih pa je postal predmet številnih farmacevtskih in kemijskih raziskav. Doslej so dokazale, da zavira vnetja, deluje protimikrobno in spodbuja celice k normalni presnovi.

Matični mleček

Tudi matični mleček vsebuje antioksidante in deluje protibakterijsko. Varuje srce in ožilje, osrednje živčevje, zmanjša utrujenost in pomaga pri premagovanju stresa.

Informacije o zdravilnih lastnostih, učinkih in koristih čebeljega pridelka so verodostojne le, če so potrjene z izsledki raziskav snovi (ne konkretnega tržnega artikla), objavljenih v znanstvenih in strokovnih publikacijah. Povzeto po: Yücel, B., Topal, E., Kösoglu, M. (2017): Bee products as functional food. Intech science

Besedilo: dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek, Tomaž Samec, svetovalci JSSČ za varno hrano

Foto: arhiv ČZS

Hvaležne ciklame

Sveže, mlade ciklame so bogato cvetoče. Ta, na sliki je iz leta 2019. Z malo truda se jih lahko prezimi. Po končanem cvetenju jih prestavimo na bolj senčno mesto in z malo zalivanja. V začetku jeseni pa obnovimo postopek, presadimo, dodamo malo novega substrata in gnojila. Ne moremo pa pričakovati enakih rezultatov kot pri mladih ciklamah.

Besedilo in foto: Rajko Vuga

Po domače izdelke na lokalček.si

V letu 2020 smo se morali vsi hitro prilagoditi drugačnemu načinu življenja. Spremenili so se načini druženja, način dela ter ne nazadnje tudi način nakupovanja. Pospešeno smo nakupovali digitalno in čakali na dostavo našega paketa. Tak način nakupovanja, sploh osnovnih potrebščin, je po sili razmer veliko ljudi izkusilo prvič, a glede na svetovne smernice bi si upal trditi, da bo trend takih nakupov rasel tudi v prihodnje. V skladu s temi trendi in prepričanjem, da jo bodo v postopku digitalizacije nakupov najslabše odnesle manjše kmetije in mala podjetja, se je rodila spletna platforma Lokalček.

Vse se je začelo spomladi lanskega leta ob prvem konkretnem zaprtju države. Ob postavitvi spletne strani s trgovino smo se poleg stroškov srečali z nemalo ovirami. Večina jih je bila posledica neprimernosti obstoječih spletnih sistemov za promocijo, prodajo, dostavo in vodenje naročil, s katerimi se srečuje povprečna kmetija ali manjše podjetje.

V naslednjih mesecih se je na podlagi teh izkušenj rodila ideja o spletni platformi Lokalček, ki bi na enem mestu povezala manjše lokalne ponudnike in jim tako omogočila lažji dostop do kupca. V decembru je bila platforma izdelana in je že pozdravila prve ponudnike, ki so na Lokalček uvrstili svoje domače izdelke.

Srce platforme je iskalnik, ki kupcem omogoča iskanje po kategorijah izdelkov. Kupcu prikazuje izdelke, ki jih lahko prevzame v okolici oziroma so lahko dostavljeni na njegov naslov. Oddaljenost si lahko prilagaja z nastavitvijo v iskalniku. Ob kliku na izdelek uporabnik vidi podroben opis izdelka in predstavitev ponudnika.

Platforma omogoča kmetijam oz. ponudnikom brezplačno predstavitev njihovih dejavnosti in prodajo izdelkov v spletni trgovini. Vsak ponudnik ima možnost pisanja člankov, s čimer lahko poveča zanimanje kupcev za svoje izdelke. Poslovni uporabnik sam določi, katere izmed tipov plačil bo sprejemal ter katere tipe dostav in prevzemov bo ponujal. Ponujena je možnost vnosov ponavljajočih se dnevnih ali tedenskih lokacij prevzemov in dostav. Možno je tudi ponujanje izdelkov, ki bodo dostavljeni s poštnimi storitvami. Postavitve predstavitev in lastne trgovine je tako primerna za vsako kmetijo, dopolnilno dejavnost, malo podjetje ali hobi projekt, ki prodaja izdelke ali se želi zgolj predstaviti.

V prihodnosti želimo platformo nadgraditi s kartičnimi plačili, dodati dostavo, organizirano s strani platforme, ter omogočiti izdelavo in vodenje računov. Poleg naštetega si želimo sodelovanja in angažiranosti ponudnikov med seboj, zato razmišljamo o organizaciji sejmov in dogodkov.

Verjamemo, da je podpora lokalnim ponudnikom pomembna. Z nakupom njihovih izdelkov pomagamo ohraniti delovna mesta in podobo krajine, vzdržujemo socialno ravnovesje in s skrajšanjem dostavnih poti skrbimo za okolje. Nekateri ponudniki v Vipavski dolini so se že pridružili. Vabimo vas, da se nam pridružite na Lokalčku in s tem pomagate pri povezovanju lokalnih ponudnikov, pridelkov in zdrave domače hrane. Skupaj lahko povežemo lokalno! Pridružite se nam na <https://lokalcek.si>! Če imate vprašanja, nas lahko vedno kontaktirate na info@lokalcek.si.

Besedilo: Domen Petrič

Kako lahko uravnovesimo svoje čakre?

Ravnovesje v telesu je neločljivo povezano z razumevanjem, da energije ni mogoče ustvariti ali uničiti, energija se samo pretaka iz ene oblike v drugo. Ko razmišljamo o čakrah, razmišljamo o energiji, tako nevidni in hkrati tako esencialni, kot je zrak, ki ga dihamo.

Hrana ustvarja v telesu energijo, kajti če sledimo v globino metabolizma, opazimo, da iz materije ostaja samo še energija, ki jo v ATP molekuli odda tretji fosfat. Rdeče korenovke (korenje, rdeča pesa, čebula in česen ...) krepijo prvo čakro in nas prizemljujejo, sočna koruza in banane grejejo solarni pleksus. Modra borovnica je dobra za peto čakro, hkrati pa tudi znanost potrjuje, da ima snovi, ki pozitivno vplivajo na ščitnico.

Prav tako pa je svojevrstna vibracija tudi joga. Dokazano je, da hormonska joga poveča absorpcijo prane v telesu, jo aktivira in pošlje v žleze, ki proizvajajo hormone.

Srčna čakra ali anahata

Srčna čakra leži v sredini prsnega koža, odpira se naprej in nazaj. Anahata je most med spodnjimi in zgornjimi čakrami. Vpliva na našo sposobnost dajanja in prejemanja ljubezni – do drugih in do sebe. Njena mantra je: pravico imam ljubiti. Povezana je s priželjcem, njen element je zrak. Vibrira v zeleni barvi in zveni skozi zvok JAM. Njeno glavno čustvo je žalost, izraža se skozi ljubezen.

Grlena čakra ali visuddha

Grlena čakra leži v sredini vratu, odpira se naprej in nazaj in je temelj našega izražanja ter naše resnice navzven ter do nas samih. Največ blokad pete čakre nastane ravno zaradi neiskrenosti do samih sebe. Njena mantra je: pravico imam govoriti. Vpliva na razvoj komunikacijskih sposobnosti, samorealizacije, identitete in ustvarjalnosti. Povezana je s ščitnico, njen element je zvok, žari v rdeči barvi in zveni skozi zvok HAM. Njen glavni deficit je laž, krepi se skozi resnico.

Tretje oko, šesta čakra ali ajna

Ajna leži med obema očesoma malce višje v čelu, zato ji lahko rečemo tudi tretje oko. Odpira se naprej in nazaj. Vpliva na našo sposobnost zunajčutnega zaznavanja, zaupanja v notranje vodstvo, znanje in modrost. Širi našo intuicijo in pogled na svet. Njena mantra je: pravico imam misliti in je sedež naše volje, intelekta in duha. Povezana je s hipofizo, njen element je eter. Udejanja se v vijolični barvi in zvoku OM. Krepi se skozi vpogled in slabi skozi iluzije.

Kronska čakra ali sahasrara

Sedma čakra leži na vrhu glave in se odpira samo navzgor. Vpliva na univerzalno zavest, modrost, povezanost z vesoljem in notranji mir. Njena mantra je: pravico imam do neposrednega uvida, zato nam omogoča vpogled v prejšnje inkarnacije, intuitivnost in spoj s kozmično energijo. Povezana je z epifizo, je bele ali roza barve, njen zvok je AUM. Onemogoča jo ego in ustvarja kozmična energija.

Besedilo: Mateja Kržin

Taj Ekart v Szczyrku na Poljskem

Nove stopničke za Laniška, prve Ekartove točke v pokalu FIS

Anže Lanišek, v tej sezoni udarni član slovenske skakalne reprezentance iz SSK Mengeš, je odlično odrazil tudi v novo koledarsko leto. Potem ko je prvega januarja na najbolj gledani tekmi smučarskih skokov za svetovni pokal v Garmisch-Partenkirchnu po veliki smoli, ko je v uvodni seriji po pristanku podrsal po snegu, izvlekel dvanajsto mesto, je že dva dni pozneje v Innsbrucku zablestel z imenitnim drugim mestom v svetovnem pokalu.

Na žalost se mu je nato v Bischofshofnu ponesrečil nastop v kvalifikacijah, s čimer je zapravljal lepo priložnost, da bi si zagotovil vrhunsko končno uvrstitev v skupnem seštevku 69. noveletne turneje. A se je 24-letni Domžalčan hitro spet vrnil v svetovni vrh. V Titisee-Neustadtu si je nato priskakal 12. in 15. mesto, v Zakopanah je najprej prispeval velik delež k moštvenemu četrtemu mestu Slovenije, na posamični tekmi pa navdušil z drugim mestom, pri čemer je za norveškim zmagovalcem zaostal za vsega 2,3 točke.

Zelo dobre skoke je Lanišek zatem kazal tudi v Lahtiju, kjer je z ekipo pristal na šestem mestu, na posamični tekmi pa je bil sedmi, nove točke je za slovo od januarja osvojil tudi v Willingenu, kjer je desetemu mestu dodal še šestnajsto in se na ta način le še utrdil med najboljšo deseterico skakalcev na svetu.

Iz SSK Mengeš se v mednarodni konkurenci čedalje bolj dokazuje tudi 16-letni Taj Ekart, ki je prejšnji mesec v Szczyrku uspešno prestal ognjeni krst v pokalu FIS. Na svoji prvi preizkušnji v tem tekmovanju si je v precej močni konkurenci (zmagal je nemški zvezdnik Richard Freitag) s 24. mestom, s katerim je bil najboljši Slovenec, priboril svoje premierne točke. Te je zatem Taj s trinajstim in 25. mestom osvojil tudi na tekmah za alpski pokal v Oberhofu. Uspešen je bil tudi v slovenskem pokalu, v katerem je po trinajstem mestu v članski konkurenci v Planici zablestel še z zmago.

Mlajši upi iz mengeškega kluba zaradi omejitev proti širjenju novega koronavirusa v tej zimi še niso imeli nobene tekme, so pa ves čas bolj ali manj pridno vadili po programu trenerjev Aleša Selaka in Luke Brnota ter končno opravili tudi prve skoke na snegu.

Besedilo: Š. M.

Foto: T. E.

Razstava likovnih in fotografskih del »Zgodbe naših mokrišč«

V občinah Mengeš, Medvode, Trzin in Vodice, ki so del območja projekta LAS Za mesto in vas, je kar nekaj mokrišč, ki skupaj ustvarjajo mrežo dragocenih vodnih teles in nas bogatijo s svojo biotopsko pestrostjo. Namen likovnega in fotografskega natečaja je bilo izraziti najlepše, najskrivnostnejše posebne trenutke v življenju lokalnih mokrišč (živalstvo, rastlinstvo, pokrajina) in jih deliti z drugimi.

Razstava izbranih likovnih in fotografskih del je v okviru natečaja, razpisanega v okviru projekta »Zgodbe naših mokrišč«. Vodilni partner v tem projektu je Občina Mengeš. V februarju 2021 je razstava postavljena v likovnem razstavišču na Občini Mengeš. Razstava je bila postavljena v sodelovanju z Likovnim društvom Mengeš. Ob predhodni najavi (tajništvo) si jo lahko ogledate do sredine marca 2021 z upoštevanjem epidemioloških pravil. V natečaju je aktivno sodelovalo Likovno društvo Mengeš. Za likovni del je prispelo 17 slik, za fotografski pa 70 del. Uspehi našega društva so naslednji:

- 1. mesto za likovno delo »Mokrišče Hraše« Barbara Rabič
- 2. mesto za likovno delo »Vodni drsalec« Alojz Burja
- 3. mesto za likovno delo »Regica« Binca Lomšek
- 5. mesto za likovno delo »Mokrišče« Leonida Goropevšek
- 5. mesto za fotografijo »Močvirska bilka« Alojz Burja
- 6. mesto za likovno delo »Ozkolistni mulec« Milica Tomšič
- 9. mesto za fotografijo »Bajer Jablje« Binca Lomšek

Besedilo in foto: V. J. M. D.

Ustvarjanje v udobju doma

Tako kot v prvem valu epidemije, je tudi v drugem valu potekal ustvarjalni natečaj v AIA – Mladinskem centru Mengeš, ki smo ga tokrat poimenovali »Iz domačega udobja« in je potekal preko interneta, od 16. decembra 2020 do 20. januarja 2021.

Avtorica Roza Šantej

Natečaj je v Mladinskem centru Mengeš potekal pod okriljem Aleksandre Matan in Blanke Tomšič. Prejeli smo veliko različnih del, vse od prazničnih dobrot, fotografij, slik, voščilnic, umetniško poslikanih nohtov, pa do poezije. Na javni natečaj se je odzvalo 13 umetnikov in umetnic. Vsi sodelujoči so prejeli digitalno knjižico, v kateri so zbrani njihovi prispevki in umetniška dela, najboljša tri dela pa so bila posebej nagrajena, da bodo sodelujoči še naprej z veseljem ustvarjali in uživali v svojem prostem času. Po 15. februarju bo, v primeru, da bodo vladni ukrepi to dopuščali, možen ogled razstave tudi v prostorih AIA Mladinskega centra Mengeš. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so sodelovali na natečaju.

Besedilo: Aleksandra Matan

Avtorica Monika Cerar

Avtorica Monika Cerar

Prešeren na Prešernovem trgu v Ljubljani

Prešernov dan na Dobenu, letos drugače

V Turističnem društvu Dobeno se trudimo organizirati dogodke, ki bi bili zanimivi in privlačni, da bi privabili in združili čim več krajanov in obiskovalcev Dobena. Ker je letos izredno leto, ko nam življenje na vseh področjih v veliki meri kroji covid-19 in so vsi planirani dogodki pod velikim vprašajem, tudi izvedba kulturnega praznika na običajen način, smo se na pobudo naše »kulturnice« Mete in ob podpori župana odločili, da kulturni praznik kljub temu proslavimo, a tokrat malo drugače ...

Že proti koncu lanskega leta smo se v društvu pogovarjali o možnostih organizacije letošnjih planiranih dogodkov glede na številne koronske omejitve, predvsem, kako izvesti kulturni praznik, ki se nam nezadržno bliža in je eden izmed najbolj prepoznavnih in najbolj obiskanih dogodkov, ki jih organizira naše turistično društvo, a saj si največji slovenski pesnik France Prešeren to zasluži. Priprava in izvedba praznovanja je kar zahtevna ter vsebuje precej dela in koordinacije. Še v začetku januarja smo upali, da se bodo protikoronski ukrepi morda zrahljali in omogočili našo tradicionalno kulturno prireditev, toda razmere so se vse bolj zaostrovale in soočeni smo bili z realnostjo, da to letos pač ne bo možno speljati, in kaj sedaj?

Večina glasbenih, kulturnih, športnih in podobnih dogajanj po svetu se zaradi covid-19 odpove ali preloži, nekateri dogodki pa potekajo

Snemanje na Dobenu

brez gledalcev na prizoriščih, kar pa dogodek močno osiromaši in postane sam sebi namen.

Morda se komu ne bo zdelo prav izpostavljati našo »kulturnico« Meto, a si to zasluži, saj je najbolj zaslužna, da je dobenski kulturni praznik postal cenjen tudi v občinskem merilu. Ker zelo ceni in spoštuje Prešerna, je tudi letos kljub koronskim težavam našla način, da proslavimo njegov dan in tako je praznovanje izvedeno kot video predstava.

Ko je bil scenarij pripravljen, je bilo treba najti izvajalce, ki sodelujejo v predstavi, sestavljajo pa jo recitacije, pesmi in melodije različnih vokalnih in instrumentalnih izvajalcev, ki jih izvajajo predvsem naši bolj in manj znani občani, vključno z mladimi predstavniki. Želja je bila videopredstavo postaviti na ustrezen in privlačen nivo, zato čisto brez profesionalcev ni šlo. Vabilu sta se je prijazno odzvala priljubljena gledališka in filmska igralka Lara Jankovič in priznani ter iskani snemalec Janko Hribar. Predstavo krasijo tudi posnetki in fotografije različnih lokacij v naši občini. Lokacije, kjer so potekala snemanja, vključujejo Ljubljano, Mengeš, Loko in Dobeno.

Tako nam letos ne bo treba na proslavo kulturnega praznika priti na Dobeno, temveč si bomo praznični dogodek lahko ogledali kar doma na televizorju ali računalniku (celo večkrat), brez bojzani, da bi se našli osovražena virusa in imeli bomo občutek, da praznujemo Prešernov dan, slovenski kulturni praznik.

Besedilo in foto: Tone Vidrgar

Prešeren v Loki pri Mengšu

Ogled vsebine je mogoč na URL povezavi, ki jo vnesete v vaš brskalnik: rb.gy/5e1e9e

Poskenirajte QR kodo s telefonom in si oglejte video predstavo

Trenutki sreče z otrokoma

Epilepsija, moja neprijazna, a zvesta življenjska sopotnica

Govoriti o bolezni na splošno običajno nikogar posebej ne prizadene. Bolezni so bile, bodo in so, seveda, tudi sedaj, je splošno prepričanje. Običajni državljani se zato s tem skoraj ne obremenjujejo. Se pa odzovemo čustveno, ko gre za konkretne osebe, morda iz kroga prijateljev ali najbližjih in ljubljenih. Tragičen prizvok zadeva dobi, če je žrtev hude bolezni mlad človek. Če je to še otrok, ah, človek ostane brez besed.

Anže, preden je zbolel

Moje izkušnje z boleznimi dolgo niso imele kakega travmatičnega pomena. K temu je prispevalo tudi revno kmečko okolje, v katerem sem odrasčal. Že res, da sem imel prijatelja, ki je bil od rojstva »multiplegik« – gibljive so bile le noge, na vse drugo pa ni imel vpliva, tudi na ravnotežje ne, zato je vedno ležal. Ker pa je bil po naravi neskončen realist in je z delom svojega življenja, na katerega je imel vpliv, 'upravljaj', kot da je najbolj zdrav otrok pod soncem, sem njegovo izjemno hudo bolezen zares doumel šele, ko mu je opešalo še tisto malo moči in nato še poguma in je ostala le neskončna žalost v očeh. Do takrat pa sva ga z njegovim bratom jemala skoraj kot sebi enakega. Tudi moja lastna izkušnja z boleznijo zame ni bila kaj posebnega. Pri osmih letih me je skoraj pobrala huda pljučnica. Menda so mi že prižgali svečo, sosedova teta pa je molila poslovilni očenaš. Ampak trma je zmagala, ostal sem živ. Za mojo telesno okrepitev pa je z življenjem plačalo nekaj domačih in sosedovih kur. Za kurjo juho potem dolgo nisem hotel niti slišati.

Pravi pretres v dojemanju otroških bolezni pa sem doživel, ko sem moral zaradi službenih dolžnosti v Ljubljani večkrat obiskati Pediatrično kliniko na Vrazovem trgu. Najhuje je bilo na hematološko-onkološkem oddelku. Otroci različnih starosti: eni v naročju žalostnih staršev, drugi ob skrbnih medicinskih sestrah, tretji z učiteljicami pri pouku, četrti z najljubšimi igračkami tesno ob sebi v posteljicah. Glavice brez las, le velike oči so nemo strmele v ... kdovekaj. Oči – ene vprašujoče, druge vdano zroč

S krušnim očetom, mamo in polbratcem Primožem

v prišleke, tretje z dokončnim spoznanjem. Pretresljivo, vendar bolj za druge v prostoru, odrasle, kot pa za male bolnike. Junake. Res, junake.

Pedagoški delavec pri svojem delu doživi še in še dragocenih doživetij. Iz njih črpa energijo, da se sooča s hudimi preizkušnjami, ko ali če pride do njih. Pri učencih, namreč. Bolezen, izguba najdražjih ali kaj drugega. Predstavil bom učenca z »boleznijo tisočeri obrazov«, kot ji pravijo, v leksikonu – Veliki splošni leksikon, DZS, 2006 – pa je označena kot epilepsija (grško), 'sveta bolezen' (lat.), božjast, padavica. Možganska bolezen. Polovica stolpca ji je namenjena. Anže Goli je ta učenec, danes že 38-letnik. Na Prešernovi je doma, skoraj moj sosed. Pozna pa se že dolgo. Pred osemindvajsetimi leti se je z mamo preselil v Mengeš k Vesovim, v šolo pa se je vključil v četrtem razredu.

Anže je zbolel, torej začel dobivati epileptične napade, ko je bil star eno leto. Diagnoza: lokalizirana simptomatska epilepsija-rezistentna (slov. odporna). Začel je dobivati zdravila. Pravi, da je doslej preizkusil že vsa, kar jih obstaja za to bolezen, vendar pri možganskih poškodbah, ki jih je z vsakim napadom več, ne morejo trajno pomagati. Težave lahko le blažijo. Tudi v bolnišnici je bil veliko časa. Epilepsija je torej postala Anžetova neprijazna, zvesta življenjska sopotnica. Dolgo je ni hotel sprejeti. S tem pa ni hotel sprejeti tudi sebe, kakršen je bil. »Zaradi tega sem dolgo imel še dodatne težave,« pravi.

Anže je otroštvo preživel na Rudniku pri Ljubljani. Lepo je bilo, pravi. Bolezni se še

ni toliko zavedal, živeli so pri starih starših, v šoli se je dobro počutil, s sošolci so se sproščeno igrali na širnih travnikih. Kljub temu da se je zaradi močnih zdravil težko učil, so ga v šoli sprejeli takega, kot je bil. Oče je kmalu zapustil družino, stiki z njim pozneje so bili skromni. »Samo obljubljal je, besede pa ni držal.« Zaradi tega ga Anže ni zelo pogrešal.

V Mengšu mu ni šlo, kot bi si želel. Prejšnje prijatelje je izgubil, novih pa mu ni uspelo dobiti. »Kraj z okolico mi je bil takoj všeč, le ljudje se mi niso zdeli prijazni. Kot da bi božjastnika pomilovali, se ga sramovali. Še

za ministranta so me zavračali. V šoli so bili redki sošolci, ki se niso znašali nad mano in mi dajali raznih vzdevkov. »Prišel sem do spoznanja, da me bolezen izloča, ograjuje od drugih. Zavedel sem se, da se težko učim. Tudi zato me sošolci niso sprejemali. Vendar pa sem jih vseeno pogrešal, ko sem imel nekaj ur individualnega pouka. Učenje v skupini je vendarle bolj pestro. Nekaj učiteljev mi je ostalo v spominu, ker so me razumeli in mi pomagali. Vendar pa sem šesti razred ponavljal. Mama mi je ogromno pomagala in me spodbujala. Obljubila mi je celo izlet v Pariz, če bom izdelal.« Pri petnajstih, šestnajstih letih je imel hude psihične težave s skorajda tragično posledico. Anže je osnovno šolo dokončal na Rojah, v poklicni šoli na ZUIM-u v Kamniku pa si je pridobival znanje za monterja elektronskih plošč in električnih naprav. »Tu je bilo precej hudo. Imel sem veliko epileptičnih napadov, včasih tudi med pisanjem kontrolnih nalog. Učitelji niso kaj dosti komplicirali. Dali so me ležat na hodnik, ko pa je napad minil, sem pisal dalje, kolikor sem pač zmogel. Učitelji so se mi prilagajali in me razumeli. Ponosen sem, da sem bil edini, ki je končal šolo brez 'popravcev'. Za nagrado sta šla z mamo na izlet v Pariz, kakor mu je obljubila. Držala je besedo, pravi. Na ZUIM-u se je vključil v dodatne dejavnosti: v temnici se je učil razvijanja slik, pri dodatni uri pa še režiranja in snemanja reportaž. Ne pozabi povedati, da sta mu pri učenju veliko pomagali mama in teta. Pa da si je med počitnicami v Semesadikah prislužil prvi zaslužek. »Tudi v dramskem krožku sem sodeloval. V Županovi Micki sem bil Mickin ženin,« se smeje.

Po operaciji v bolnišnici

Nagrada za uspešno končano šolo

Od leta 2001 je Anže v INCE Mengeš. Najbolj všeč mu je bilo prva leta. Precej so delali, a so dobili tudi pošteno plačilo. Sedaj je v enoti v Mostah. Kaj dosti ne želi govoriti o počutju. Želi si poštenih in odkritih odnosov, da vsak lahko pove, kaj se mu zdi prav in kaj ne. Pa da se predlogi, ki jih podajo varovanci, upoštevajo.

Med najpomembnejše stvari v svojem življenju Anže postavlja družino. Tudi govori o tem najraje, vendar z zagrenjenostjo. Še kot mlad je sanjal o družini, kakršno si je želel: ljubeča žena, s katero bi se imela rada, si pomagala, se drug drugemu prilagajala, otroci, družinska harmonija. Žal se ni izšlo vse po njegovih željah. Poročil se je, rodila sta se otroka Matej in Klara. Z ženo sta bila preveč različnih pogledov skoraj o vsem, predvsem o otrocih. Po štirih letih je z otrokoma odšla. Zelo ju pogreša, veliko premalo sta lahko pri njem. Anže čuti, da je spet bolezen tista, ki mu preprečuje, da bi prevzel pravo vlogo moža in očeta. Družini ne more dati, kolikor bi rad, a tudi družina mu ne daje opore, ki jo potrebuje, niti sreče, ki si jo tako želi. Rad bi veliko več pomagal otrokoma pri učenju in tudi druga-

če ter ju vzgajal. Čuti, da je tega zmožen, prepričati ljudi, ki imajo glavno besedo pri otrocih, pa ne more. Rad ju ima toliko, da se mu zdi, da bi vse zmož. Ve pa, da bi pri tem potreboval pomoč.

Anže vendarle ima družino. To je tista, ki je nastala ob prihodu v Mengeš. Mama, ki je že vse življenje njegova zaščitnica, opornica in materialna podpornica, krušni oče Štefan, žal že pokojni, ki ga je v novem domu sprejel za svojega sina, polbrat Primož, s katerim se lepo razumeta. Lepe spomine ima na očimove starše. Še vedno je za dobroto hvaležen 'mami Jerci', ki ga je razumela in mu vedno stala ob strani. Začutil je, da je prišel v hišo ljubezni, ki te sprejme, kakršni si. Tudi, če si epileptik.

»Anže, v čem si drugačen od drugih?« ga vprašam. »Počasi dojemam, pri odgovorih premislim, da je odgovor primeren. Pri težjih in odgovornih nalogah se vprašam, ali bi jih zmož. Dobivam državno finančno podporo, ker me sociala šteje za večnega 16-letnika in invalida. Pravzaprav sem res invalid, saj potrebujem koga, da mi pomaga, ko zaradi napada ležim nezavesten na tleh. Veliko je ljudi, ki gredo mimo, kot da me ni, nekateri se pa v tistem trenutku bojijo prevzeti odgovornost in zato ne pomagajo. Sem pa spoznal, da je dosti ljudi, ki so sočutni do soljudi le v besedah, v dejanjih pa odpovedo,« počasi pove. Doda še, da je z drugimi enak, od njih ga loči le bolezen, ki pa na pogled ni vidna. Vidna je, ko ima epileptik napad, ki lahko traja le dve minuti ali pa več kot deset. Vsak pa na možganih pusti posledice. Pa zdravila zelo vplivajo na takega bolnika: na njegovo osebnost, obnašanje, odnose, sposobnosti. Epileptiki tudi zelo težko dobijo službo, da bi s svojim znanjem in izkušnjami lahko zaslužili zase

Anže uživa tudi v slikanju

Sabljanje ga sprošča in zabava

in za svojo družino. Tako ne bi bili socialni problem.

»Kaj misliš o sreči, Anže?« »Sreča ne pride sama, zanjo se je treba boriti, se razdajati. Zame je sreča, če me imajo ljudje radi takega, kot sem, pa da lahko pomagam drugim. Moja sreča sta moja otroka, ki me imata rada.«

»Kaj si si v otroštvu želel postati, ko bi odrasel?« »Kar visoke cilje sem imel. Bil bi geodet, kot stari oče, pa kirurg, arheolog, diplomat,« odgovori. »Nič od tega nisi dosegel. Si bil kdaj razočaran?« Odgovor me je malo začudil: »Ne, elektro poklic mi je kar všeč. Ni kot kirurg, ampak bi se dalo živeti. Seveda, če bi lahko dobil službo. Tako pa ... Še dobro, da me mama podpira, drugače res ne bi mogel shajati.« »O boleznih veliko razmišljaš?« »Niti ne, kaj bi imel od tega? Le sekiral bi se zaradi izgubljenih priložnosti. Učim se živeti z njo, no, vsaj poskušam, a mi ne uspeva zmeraj, kot bi rad. Je pa hudo, ko veš, da bi lahko živel čisto drugače, lepše, ustvarjalno, če ne bi bila gospodar mojega življenja bolezen.«

»Anže, bi še kaj povedal?« »Bi. Hvala vsem, ki me razumete, spoštujete in sprejemate takega, kot sem. Prosim vas, da pri meni ne gledate le tistega, kar trenutno vidite, pomislite, da je v meni mogoče veliko duševnega bogastva. Potrnil se bom, da bom hvaležen za vsako prijazno misel in izrečene besede. Morda mi zdravstveno počutje zmerom ne bo dovoljevalo, da bi zmož vrniti prijazno besedo in nasmeh. Oprostite mi.«

Besedilo: Branko Lipar
Foto: družinski arhiv

Ob prejemu listine »častni član« v letu 2013

Francetu Bergantu v spomin (1932–2021)

»Večna luč« na gasilskem domu v Loki pri Mengšu in črna zastava pred njim sta nas v prvi polovici januarja ob vsakem pogledu opominjata na izgubo resnično velikega in srčnega, dolgoletnega člana in častnega člana – gasilca, Franca Berganta.

Sredi decembra 2020 smo bili seznanjeni, da je končno le dobil termin za izvedbo operacije na srcu, ki mu je v zadnjih letih ponagajalo pri vsakodnevnih opravilih. V poznih večernih urah ponedeljka, 4. januarja 2021, pa je njegovo plemenito srce prenehalo biti.

Pokojni France, z že dopolnjenimi 88 leti, je bil tako rekoč do zadnjega aktivni član našega društva. Seveda so se njegove aktivnosti prilagajale letom starosti, vendar mu duh pripadnosti društvu ni dajal miru in se je vedno rad odzval vabilu.

V društvo se je včlanil v letu 1949 po zgledu očeta Ivana-Janeza, ki je bil leta 1933 med ustanovnimi člani našega društva. Vseskozi je zgledno sodeloval pri večini operativnih in gospodarskih dejavnosti, ki so bile potrebne, da je društvo lahko delovalo in tudi raslo ter napredovalo. V letih od 1971 do 2008 je 26 let sodeloval v

Zadnje slovo 20. 1. 2021

upravnem odboru. Prav gotovo bi na prste ene roke lahko prešteli prireditve – veselice, na katerih ni aktivno sodeloval, pa še to je bilo zaradi neodložljivih obveznosti ali morda trenutnih težav z zdravjem. Še več, po njegovem zgledu se je v društvo včlanila tudi žena Zofija in mu bila v pomoč. Tudi drugi člani družine so imeli v očetu in starem očetu zgled, da so tudi oni pristopili v naše vrste. Verjetno je prav širša družina Bergant, po številu članov, ki ji pripadajo, bila in je ena največjih »družin« v našem društvu. Da je bilo njegovo osnovno vodilo skrb za družino, se je odrazilo tudi z diamantno poroko, 60 let zakonskega življenja v dobrem in slabem, ki sta jo z ženo Zofijo obhajala v letu 2019. Praznovala sta jo v krogu hčera, sedmih vnukov in devetih pravnukov ter drugih sorodnikov in prijateljev.

Poleg drugih sprotnih zadolžitev je bil v letu 2003 imenovan za praporščaka in to dolžnost vestno izpolnjeval, dokler so mu življenjske moči to še dopuščale. Zaradi njegovega resnično velikega prispevka v dejavnosti društva in za zgled mladim članom, je v letu 2013 prejel listino z nazivom »častni član«. Resnično je bil ponosen na svoje dolgoletno članstvo in tudi tako predstavljal društvo v kraju ter občini kot tudi zunaj nje.

V obdobju svojega delovanja je opravil tudi nešteto priložnostnih voženj s svojim traktorjem. Prav poseben pečat v društvu pa je pustil z resnično nesebičnim delom

pri izgradnji novega gasilskega doma, ki je potekalo v letih 2006–2008. Skupaj z nekaj pomočniki, tudi člani, je izdelal omete v velikem delu stavbe ter tako društvu prihranil veliko finančnih sredstev. Tudi v obdobju veterana je bil vrsto let redni član tekmovalne ekipe na občinskih in regijskih tekmovanjih.

Prejel je vrsto odlikovanj oz. priznanj. Priznanja Gasilske zveze III., II. in I. stopnje, gasilsko odlikovanje III. stopnje, plaketo veterana, ter značko za dolgoletno delo – 70 let.

Ob vsej tej tvoji gasilski dejavnosti pa je bil vesten in priljubljen delavec v podjetju Slamnik ter zelo tenkočuten in skrben družinski oče. S svojo močno voljo je obdeloval lastne in še vrsto drugih njiv in travnikov ter prideloval krmo za živali in prepotrebno hrano za svojo veliko družino. Tudi številni Ločani in drugi bodo pogrešali njegovo preudarnost, poštenost in pripravljenost pomagati.

Pesnik Simon Gregorčič je zapisal:

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.*

Dragi France,
naj ti bo lahka slovenska zemlja,
ki si jo tako ljubil,
mirno počivaj.

Gasilci PGD Loka pri Mengšu te bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Ob njegovi smrti izrekamo ženi Zofiji, hčeram Sonji, Lidiji in Jani z družinami, bratu Pavletu in ostalemu sorodstvu, iskreno sožalje.

Od častnega člana Franca Berganta smo se poslovili v sredo, 20. januarja 2021, na mengeškem pokopališču. Zaradi velikih epidemioloških ukrepov je bilo zadnje slovo prilagojeno, tako da smo sodelovali le člani domačega društva.

Besedilo: Miro Urbanc,
Prostovoljno gasilsko društvo
Loka pri Mengšu
Foto: PGD Loka pri Mengšu

Francu Pečniku v spomin (1940–2021)

Trpkost ali blagoslov usode je v tem, da je ne moremo spreminjati.

Novo leto se še ni dobro utirilo v svoje kolesnice, ko je po daljši bolezni umrl Franc Pečnik. Mož, oče, ata ljubima vnukoma in za vse druge Kovačev France.

Komaj 16-leten je prišel iz rojstnega kraja Šmartno ob Dreti k Perovim v Mengeš, kjer se je izučil za kovača. V svojem poslu je postal pravi mojster. Od tu je odšel v daljno Makedonijo in odslužil vojaški rok. Po vrnitvi domov se je zaposlil v Melodiji in nato v tovarni Trak, ki mu je vse do upokojitve rezala kruh. Po delu v tovarni je nadaljeval kovaško tradicijo pri Perovih in si čez leta kar z njihovo hčerjo ustvaril družino. V bližini doma sta zgradila hišo, jo obogatila z dvema otrokoma in pozneje z dvema vnukoma.

Že leto po priselitvi v Mengeš je postal prostovoljni gasilec. Vpisal se je v PGD in ostal zvesti član polnih 64 let. Bil je tekmovalec v gasilskih disciplinah, dolgoletni blagajnik društva, pripadala mu je vloga praporščaka. Skrbel je za stojnice in bil vrsto let voznik ženske veteranske ekipe. Težko bi si brez njega predstavljali vsakoletno postavljanje in podiranje prvomajskega mlaja pred Gasilsko-godbenim domom, na kar smo bili ponosni.

Bil je malo samosvoj, a zanesljiv človek, skromen v zahtevah in velik v pomoči.

Nikoli ni odnehal, če se je nečesa lotil. Tako pri gasilcih kot pri Kovaču smo mu hvaležni za nasvete, popravila, izboljšave. Če smo poklicali njega, smo bili brez skrbi.

Rad je imel naše otroke in vnuke. Nikoli ni bil tako utrujen, da ne bi popestoval mladeži ali ji zapel in otroci so ga navdušeno klicali ata Snce.

Vse do trenutka pred desetimi leti, ko je zbolel. Spoprijel se je z boleznijo in ji leta kljuboval. Ni bilo enostavno za družino, še manj zanj.

»Se bo izšlo?« smo se včasih spraševali. Velikokrat se je, vse do božično-novoletnih praznikov, ko se je bolezen poslabšala. Morda je kaj prikriil, pritoževal se ni, živel je s tem, kar mu je bilo namenjeno.

Franc Pečnik ali Kovačev France je pustil za sabo bogato zgodbo, iz katere bo črpala njegova družina in naposled tudi mi, ki smo bili dobršen del življenja njegovi bližnji sopotniki.

Dobro vselej ostane.

Besedilo in foto: Jožica Per

Igra

Veselje prevračat kozolce je v travni dobravi, so igri vsi cvetja predani, marjetic tu poln je šopek nabrani, preplete jih fantič za venček naglavni.

Ko sonce zaide za hišo zapeto, zapelje ta fantič dekliča za drvi, dol hlačke, ni dvoma, da fantič bo prvi, dvorišče postaja igrišče napeto.

Je venček za venček gotovo dar srečen, medar, kar je dedek, vdilj medu dodaja deviškost, deklič pa vse raje nagaja, saj čas še ni pravi, ljubljeni, večer.

Spomin iz otroštva kot bodež ostaja, je ljudestvu v hiši, ga hišna odkrila, kot klicana bi, nepoklicana bila, da horda se vražja zdaj vsevdilj naslaja.

Pesem in foto: Aljoša Rode

Pozdrav z Dobena

Toliko smo na Dobenu imeli snega. V dolini ga je bilo le za vzorec. Otroci, tudi iz doline, so vsaj za nekaj dni uživali v zimskih radostih.

Starši pa so zasedli parkirišča ob obeh prijaznih dobenskih gostilnah in tudi ob vseh drugih poteh. Otroški živžav je celo korono pregnal. Torta na mojem dvorišču bi zadostovala za vse Dobence, še za dolino bi jo malo ostalo. A posladkalo se je le toplo sonce, ki je v naslednjih dneh obsijalo naše griče.

Bom si pisano ruto nadela

Če želiš, da zacelim si rane, me pelji v vas, tja med cigane. Kjer so z otroki polna dvorišča, kjer ni velikih hiš in ne blišča.

Veter tam z listjem prekriva, in voda čez in čez se preliva, da ne vidiš krame in vsega, kar so pred hišo vrgli na tla.

Na vratih lesenih in podbojih trhlenih, tam sklede in lonci, kot veliki, ciganski so zvonci.

Pisano si bom ruto nadela in s cigani bom zaživela. Se ob ognju bom z njimi igrala, z njimi pela in zaplesala.

Čeprav vstali zarana, njihova lica niso zlagana. Ko na ognju piščanec se peče, žarijo lica od sreče.

S smehom se bom napolnila. Moja duša bo spet krila dobila, saj spoznala njihov sem raj. Potem na moj grič, me odpelji nazaj.

Besedilo in pesem: Frančiška Hunjet

Skupaj na daljavo

Še kakšen dan ali teden, pa bodo »oranževci« spet na svojih lokacijah. Na svojih travnikih. Ob jezerih in morju. Vsako jutro. Ne bodo pozabili popestriti tudi parkirišč in igrišč. Komaj čakajo, da ura zatiktaka 7.30 in bodo že na svojih mestih. Sinhronizirano, po vsej Sloveniji.

To ne pomeni, da v času epidemije spiyo. Trudijo se tudi doma, kjer naredijo vsak dan tisoč gibov. Vključijo televizorje, poiščejo lokalno tv, ki predvaja telovadbo 1000 gibov in že telovadijo. Od ponedeljka, 18. januarja 2021, ob 8. uri znova telovadijo v živo prek zooma z Evo Jeza, mag. kineziologije. Ob ponedeljkih in sredo, ob 15. uri, imajo prek zooma dodatne vaje za moč z Evo. Dobrodošli ste vsi zainteresirani! Povezavo do zoom vadb najdete na njihovi spletni strani. Nadvse pridni so, kar se jim obrestuje. Že od samega začetka telovadijo oddaljeni drug od drugega. Po predpisih, ki so zdaj zelo aktualni. Vabijo tudi vas, da se pridružite tej veseli oranžni družini.

Besedilo in foto: Neda Galijaš, Društvo šola zdravja

ODLIČNE SPODBUDE ZA ŽENSKO PODJETNIŠTVO! NOVA ZNANJA IN 3.000 EUR NAGRADE!

Javna agencija Spirit je objavila

Natečaj za podelitev finančnih spodbud za najboljši poslovni model in njeno predstavitev podjetnic začetnic 2021.

Namen razpisa je, da se predstavijo dobri poslovni modeli podjetnic, ki so v letu 2020 in v letošnjem letu 2021 (do prijave na razpis) registrirale svoje podjetje. Cilji razpisa so, da se ustanovi najmanj 50 novih podjetij, ki jih vodijo oz. bodo vodile ženske, poveča inovativnost ter stabilnejši začetek poslovne poti.

Upravičenke, ki bodo kandidirale za nepovratna sredstva v višini 3.000 eur, bodo morale predhodno opraviti redno usposabljanje v obsegu 50 ur, ABC podjetništvo. Organizatorji usposabljanja so nekatere točke SPOT svetovanje v petih regijah. V Osrednjeslovenski regiji bo potekalo izobraževanje pod okriljem vodilnega partnerja projekta SPOT,

Gospodarske zbornice Slovenije v partnerskem sodelovanju z Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije.

Razpis bo odprt do vključno 31. 5. 2021 do 14. ure.

Podjetnice začetnice začnejo z ABC usposabljanjem v Osrednjeslovenski regiji dne 2. 3. 2021 (preko spletnih orodij). Po uspešnem zaključku usposabljanja pa bodo udeleženske lahko kandidirale na natečaju za finančne spodbude, in sicer na podlagi predstavitve.

Vsebina ABC usposabljanja:

Datum	Modul	Vsebina
02.03.2021	1	Uvod, predstavitev programa, spoznavanje udeležencev.
04.03.2021	1	Začetek podjetniške poti, poslovna etika, podporno okolje, priprava na naslednje module.
09.03.2021	2	Kako poiskati in/ali generirati poslovno idejo skozi viharjenje možganov (brainstorming) in dizajnerski pristop (design thinking); kako inovativno nadgrajevati ideje in jih spremeniti v poslovne priložnosti.
11.03.2021	2	Vitki (lean) razvoj poslovnega modela in platno poslovnega modela (business model canvas) za pretvarjanje ideje v ekonomijo.
16.03.2021	3	Kako določimo lastno in prodajno ceno; Trženje in prodaja s predstavitvijo poteka prodaje ter trženjskih strategij.
18.03.2021	3	Predstavitev poslovne ideje (elevator pitch).
23.03.2021	4	Digitalizacija poslovanja.
25.03.2021	4	Digitalizacija poslovanja.
30.03.2021	5	Osnove računovodstva; glavni vidiki finančnega poslovanja.
01.04.2021	5	Skladnost poslovanja, obvezni akti podjetja; priprava vloge za natečaj.

Na celotno ABC usposabljanje se lahko prijavite preko spletnega obrazca na Gospodarski zbornici Slovenije, celotna razpisna dokumentacija pa je na voljo na Podjetniškem portalu, Spirit. Za več informacij: irena.tonin@gzs.si

Podjetniška svetovalka, Irena Tonin

REPUBLIKA SLOVENIJA

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj

Na podlagi tretjega odstavka 20. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05, 25/08, 98/2009-ZIUZGK, 36/10, 62/2010-ZUPJS, 94/2010-ZIU, 40/12-ZUJF, 14/15-ZUUJFO, 55/17-ZVrt-F) in na podlagi 3. člena Pravilnika o sprejemu otrok v vrtec Mengeš (Uradni Vestnik Občine Mengeš št. 3/2011, z dne 14. 03. 2011) Vrtec Mengeš objavlja

**JAVNI POZIV ZA VPIS
NOVINCEV
V ODDELKE VRTCA MENGEŠ
(dnevni program)
za šolsko leto 2021/2022**

V skladu z Zakonom o vrtcih lahko vrtec sprejme otroka, ko dopolni starost najmanj 11 mesecev, če starši ne uveljavljajo več pravice do starševskega dopusta v obliki polne odsotnosti z dela.

Če bo v vrtec vpisanih več otrok, kot je prostih mest, bo o sprejemu odločala Komisija za sprejem otrok v Vrtec Mengeš na podlagi kriterijev iz Pravilnika o sprejemu otrok v Vrtec Mengeš.

Vrtec bo v 8 dneh po zaključku dela Komisije za sprejem otrok v Vrtec Mengeš objavil seznam sprejetih otrok in čakalni seznam, ki bo objavljen na oglasnih deskah enot in spletnih straneh vrtca. Podatki o otrocih bodo objavljeni pod šifro, ki ste jo starši oziroma vlagatelji prejeli na potrdilo o vpisu otroka v vrtec. Istočasno bodo starši oziroma vlagatelji z navadno pošto prejeli obvestilo o odločitvi komisije.

Vloga za vpis otrok v Vrtec Mengeš je na voljo na spletni strani vrtca:

www.vrtec-menges.com, v rubriki Starši/Obrazci in v tajništvu vrtca. Vlogi priložite potrebna potrdila oz. dokazila, na podlagi katerih vam bo komisija lahko dodelila točke.

Za dodatna pojasnila smo vam na voljo na tel. št.: 01 7230-220.

Izpolnjeno vlogo oddajte v tajništvu vrtca ali pošljite po pošti na naslov:

Vrtec Mengeš,
Šolska ulica 12,
1234 Mengeš,

najkasneje do 31. 3. 2021.

UPRAVA VRTCA MENGEŠ

V skladu s Pravilnikom o podeljevanju Trdinove nagrade (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 2/2010) Odbor za družbene in društvene dejavnosti Občine Mengeš objavlja:

**RAZPIS
za posredovanje predlogov za
podelitev Trdinove nagrade
dijakom, študentom in
posameznikom za leto 2021**

Trdinove nagrade so priznanja, ki se podeljujejo dijakom in študentom, ki so:

- s posebnimi prizadevanji in uspehi prispevali k delovanju športnih, kulturnih in drugih društev, ki delujejo na območju občine Mengeš,
- v študijskem oziroma šolskem letu izdelali projektno ali raziskovalno nalogo s tematiko, ki je lahko temeljna podlaga za razvoj in kvaliteto življenja v občini Mengeš, ter predstavlja spodbudo za nadaljnje strokovno delo.

Za leto 2021 bodo lahko podeljene največ tri Trdinove nagrade. Višina posamezne nagrade je 1.000,00 €, neto.

Predlog za Trdinovo nagrado mora vsebovati:

1. ime in naslov predlagatelja;
2. ime in priimek, rojstne podatke, kratek življenjepis;
3. potrdilo o šolanju;
4. dokazilo o državljanstvu RS;
5. dokazilo o stalnem prebivališču v občini Mengeš;
6. kratek življenjepis kandidata, dokazilo o aktivnem udejstvovanju v delu društva oziroma projektno oziroma raziskovalno nalogo.

Predloge posredujejo društva in posamezniki najkasneje do **3. marca 2021 do 12.00 ure**, v zaprti ovojnici na naslov: **Občina Mengeš, Odbor za družbene in društvene dejavnosti, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš**, z oznako »**Predlog za Trdinovo nagrado**«.

Nepopolnih predlogov in predlogov, ki bodo prispeli po roku, Odbor za družbene in društvene dejavnosti ne bo upošteval.

Pregled in končni izbor bo opravil Odbor za družbene in društvene dejavnosti, potrdil pa Občinski svet Občine Mengeš. Trdinove nagrade bodo podeljene na slovesnosti ob občinskem priznanju.

Številka: 094-2/2020-1
Datum: 10. 12. 2020

**OBOR ZA DRUŽBENE
IN DRUŠTVENE DEJAVNOSTI
Aleš Janežič, predsednik**

Na podlagi 8. člena Odloka o podelitvi priznanj Občine Mengeš (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 1/11) in 17. člena Statuta Občine Mengeš (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 1/15), je Občinski svet Občine Mengeš na svoji 16. redni seji dne 10. decembra 2020 sprejel

**SKLEP O JAVNEM RAZPISU ZA
PODELITEV PRIZNANJ OBČINE
MENGEŠ ZA POMEMBNE TRAJNE
DOSEŽKE, KI PRISPEVAJO K
RAZVOJU, UGLEDU IN PROMOCIJI
OBČINE ZA LETO 2021**

I.
Priznanja Občine Mengeš se podeljujejo za prispevek k boljšemu, kvalitetnejšemu in polnejšemu življenju občanov, razvoju in ugledu občine na gospodarskem, okoljskem, kulturnem, športnem in humanitarnem področju ter na drugih splošno koristnih področjih delovanja v občini in v širši skupnosti.

II.
Priznanja Občine Mengeš se podeljujejo posameznikom, skupinam in pravnim osebam.

III.
Za leto 2021 bodo podeljena naslednja priznanja:

- 1 zlato priznanje,
- 2 srebrni priznanji,
- 3 bronasta priznanja.
- Zlato priznanje Občine Mengeš se podeli posamezniku oziroma skupini za več kot 30-letno delo oziroma pravni osebi za več kot 50-letno delo.
- Srebrno priznanje Občine Mengeš se podeli posamezniku oziroma skupini za več kot 20-letno delo oziroma pravni osebi za več kot 40-letno delo.
- Bronasto priznanje Občine Mengeš se podeli posamezniku oziroma skupini za več kot 15-letno delo oziroma pravni osebi za več kot 30-letno delo.

Predlog za podelitev priznanj za pomembne trajne dosežke lahko podajo posamezniki, skupine in pravne osebe, ki imajo stalno prebivališče oziroma sedež v občini Mengeš.

Predlog za podelitev priznanja mora vsebovati naslednje podatke:

- ime in priimek oziroma naziv predlagatelja;
- ime in priimek, rojstne podatke in naslov predlaganega kandidata oziroma naziv in naslov pravne osebe, ki je predlagana za priznanje;
- vrsto priznanja;
- podrobnejšo obrazložitev predloga.

Predlagatelj sebe ne more predlagati za podelitev priznanja.

Predlog za podelitev priznanja mora biti predložen v pisni obliki najkasneje do 3. marca 2021, v zapečateni obojnici na naslov Občinski svet Občine Mengeš, Komisija za podelitev priznanj, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, z napisom Predlog za podelitev priznanja – ne odpiraj.

Nepopolnih predlogov in predlogov, ki bodo prispeli po roku, Komisija za podelitev priznanj ne bo upoštevala.

IV.
Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem vestniku Občine Mengeš.

OBČINA MENGEŠ
Občinski svet
Številka: 110-16/2020
Datum: 10. 12. 2020

Franc JERIC
ŽUPAN

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 89. letu starosti sklenil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

FRANC BERGANT
po domače zg. Mrharjev Franc
iz Loke pri Mengšu

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in gasilcem za izrečena sožalja, darovane sveče in svete maše.

Hvala gospodu župniku Marku Koširju za lep cerkveni obred.

Zahvala tudi pogrebni službi Vrbančič za lepo opravljeno slovo in pevcem skupine Krt.

Žalujoci: Vsi njegovi

*Mirno in spokojno si zaspala,
v večni sen od nas odpotovala,
naj bo srečno tvoje zadnje potovanje
ter pogosto vračaj se nam v sanje.*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 68. letu sklenila naša draga žena, mami, babi, sestra, teta in svakinja

JANA JURŠIČ
roj. Selan

Iskrena hvala vsem za izrečena sožalja. Posebna zahvala duhovnikoma g. Marku Koširju in g. Andreju Svetetu za tople besede slovesa. Hvala vsem, ki ste darovali cvetje, sveče in za svete maše.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po kratki, a hudi bolezni se je v 67. letu starosti poslovil naš dragi

JANEZ ANŽIN
iz Mengša

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, nekdanjim sodelavcem, prijateljem in znancem za vse tople, sočutne besede tolažbe in izrečena sožalja, za spremstvo na njegovi zadnji poti, darovano cvetje in sveče.

Zahvaljujemo se dr. Mihi Petriču in zdravstvenemu osebju Klinike Golnik in Kliničnega centra Ljubljana ter osebni zdravnici dr. Melaniji Nikič Gačeša in sestri Andreji Ves za skrb in podporo v boleznih.

Za poslovilne besede se zahvaljujemo gospe Marjeti Reberšek in Meliti Dolajš, pevcem, pogrebni službi Vrbančič in cvetličarjema Marjeti in Rajku Sršen pa izrekamo zahvalo za lep poslovilni obred.

Žena Alenka, mama Francka, hči Katja in sin Janko z družinama

*Nisi se izgubil kot zven v tihoto,
nisi odšel v nič in pozabo:
po tebi merim stvarim pomen
in tvojo pesem skušam peti za tabo.*
Tone Pavček

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in ata

FRANCA PEČNIKA
iz Mengša

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečena sožalja, sveče in svete maše.

Iskrena hvala tudi gospodu župniku Marku Koširju, gasilcem, godbenikom in pevcem za lepo opravljen pogrebni obred.

Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci vsi njegovi

Foto: V. E.